

НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР

НИЙСЛЭЛИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ

2025

III

www.ubstat.mn

Улаанбаатар хот
2025 он

**НИЙСЛЭЛИЙН
СТАТИСТИКИЙН
ГАЗАР**

АГУУЛГА

	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, 2021-2025 он	3
	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, дүүргээр	3
I	Эрүүл мэнд	6
II	Гэмт хэрэг	10
III	Төсөв	14
IV	Хэрэглээний үнэ	18
V	Мал аж ахуй	30
VI	Аж үйлдвэр	33
VII	Хотын нийтийн аж ахуй	39
VIII	Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол	41

Хүснэгт 1. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, дүүргээр

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2021 I-III	2022 I-III	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III
Шинээр төрсөн хүүхэд	Хүн	8 992 ↓7.0	7 273 ↓19.1	8 635 ↑18.7	7 700 ↓10.8	7 196 ↓6.5
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид	Хүн	8 301 ↑81.0	141 981 ↑17.1**	4 277 ↓97.0	3 813 ↓10.8	4 474 ↑17.3
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Тоо	3 424 ↓34.9	5 314 ↑23**	4 978 ↓8.1	5 044 ↓8.7	10 270 ↑57.4
Хэрэглээний үнийн индекс, (сарын өөрчлөлт)	Хувь	0.7 ^{0.0}	0.9 ^{↑0.2}	1.0 ^{↑0.1}	0.8 ^{↓0.2}	0.4 ^{↓0.4}
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (сарын дундаж)	Доллар (АНУ) Юань (БНХАУ) Рубль (ОХУ)	Төгрөг	Төгрөг	Төгрөг	Төгрөг	Төгрөг
		2 850 ↓2.9	2 902 ↑1.8	3 525 ↑21.5	3 376 ↓4.2	3 475 ↑2.9
		438 ↑10.9	457 ↑4.3	511 ↑11.8	469 ↓8.2	480 ↑2.3
		38 ↑2.7	28 ↓26.3	46 ↑64.3	37 ↓19.6	41 ↑10.8
Нийслэлийн төсвийн орлого	Тэрбум төгрөг	247.8 ↑20.9	302.4 ↑22.0	435.7 ↑44.1	708.4 ↑62.6	866.5 ↑22.3
Нийслэлийн төсвийн зарлага	Тэрбум төгрөг	234.0 ↓9.4	201.1 ↓14.1	369.5 ↑83.7	446.1 ↑20.7	1 032 ↑23**
Агаарын дундаж температур	°C	-2.6	-5.5	-3.9	-6.4	-4.1

Хүснэгт 2. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, дүүргээр

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2024 I-III					2025 I-III				
		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага	
Хүн амын нягтрал /нэг кв км-т ногдох хүн/	Тоо	349	Баянгол	8 578	Налайх	59	357	Баянгол	8 797	Налайх	59
			Чингэлтэй	1 526	Багануур	47		Чингэлтэй	1 490	Багануур	47
			Сүхбаатар	679	Багахангай	32		Сүхбаатар	688	Багахангай	32
Нялхсын нас баралт /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/	0\00*	13	Багануур	32	Баянзүрх	7	16	Сүхбаатар	23	Баянгол	8
			Баянгол	15	Чингэлтэй	6		Налайх	17	Багануур	-
			Сонгинохайрхан	14	Налайх	6		Сонгинохайрхан	15	Багахангай	-
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	0\000	24	Баянзүрх	27	Чингэлтэй	16	28	Баянзүрх	27	Хан-Уул	16
			Багануур	23	Хан-Уул	15		Багануур	25	Налайх	12
			Сүхбаатар	19	Багахангай	5		Баянгол	21	Багахангай	5
Төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	тоо	159	Баянзүрх	198	Баянгол	112	47	Хан-Уул	463	Чингэлтэй	84
			Хан-Уул	148	Багахангай	102		Баянзүрх	302	Баянгол	74
			Чингэлтэй	138	Багануур	35		Сүхбаатар	227	Багануур	38
16-аас дээш насны 10 000 хүнд ногдох Гэмт хэрэг	тоо	61	Сүхбаатар	114	Баянзүрх	41	93	Сүхбаатар	150	Сонгинохайрхан	61
			Чингэлтэй	87	Багануур	30		Чингэлтэй	111	Багахангай	22
			Баянгол	82	Багахангай	27		Баянгол	103	Налайх	22

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V, VI, VII ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

- гүйцэтгэл байхгүй

* урьдчилсан гүйцэтгэл

** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Та цахим хэлбэрээр үзэж буй тохиолдолд тухайн салбарын логог дарж дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүснэгтээр MS-Excel хэлбэрээр татан авах боломжтой.

/Жич: Интернэтэд холбогдсон байх ёстой/

V. Та өөрийн гар утаснаас QR code уншуулагч аппликейшн ашиглан тухайн салбарын хавсралт хүснэгтийг MS-Excel хэлбэрээр татан авч үзэх боломжтой.

/Жич: Интернэтэд холбогдсон байх ёстой/

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

мянга =1000

сая=10⁶

тэрүм =10⁹

их аяд =10¹²

мянмянга

% хувь

мммиллиметр

см сантиметр

дм дециметр

м метр

км километр

м² метр квадрат

дм² дециметр квадрат

км² километр квадрат

м³ метр куб

га гектар

мл миллилитр

л литр

г грамм

кг килограмм

цн центнер

т тонн

Вт ватт

кВт.ц киловатт цаг

кал калори

ккал килокалори

Гкал гигакалори(=10⁹ калори)

с секунд

мин минут

мкг/м³ микрограмм метр куб

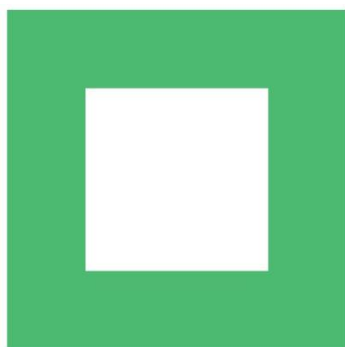
м/с метр секунд

ш ширхэг

х.д.х

хэвлэлийн даралтат

хуудас

МЭДЭЭЛЭЛ

МЭДЭЭЛЭЛ, ОЙ САНАМЖ

ЭРҮҮЛ МЭНД

2025 оны эхний 3 сард 7127 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 492(6.5%) төрөлтөөр буурсан байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний 3 сард 7127 эх амаржсан нь өмнөх оны мөн үеэс 492 (6.5%) төрөлтөөр буурсан байна. Нийт төрөлтийн 3636 (51.0%) нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт, 3491 (49.0%) нь нийслэлд

үйл ажиллагаа явуулж буй ЭМЯ-ны харьяа улс болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт амаржсан байна. Нийт амаржсан эхчүүдийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна.

Хүснэгт 3. ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, жил бүрийн эхний 3 сарын байдлаар

Үзүүлэлт	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	Өөрчлөлт %
Амаржсан эхийн тоо	8 582	7 619	7 127	-6.5
Гэрийн төрөлт	37	28	22	-21.4
Хяналтгүй төрөлт	48	59	58	-1.7
Амьд төрсөн хүүхэд	8 635	7 700	7 196	-6.5
Эхийн эндэгдэл	5	2	3	50.0
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	126	102	112	9.8
Амьд төрсөн 1000 хүүхэд тутмаас 1 хүртэл насанд эндсэн хүүхэд	14.6	13.2	15.6	

2025 оны эхний 3 сард 7196 хүүхэд мэндэлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 504 (6.5%) хүүхдээр цөөн байна. Төрсөн нийт

хүүхдийн 1327 (18.4%) нь бусад аймгийн харьяат эхчүүдээс мэндэлжээ.

Зураг 1. АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, дүүргээр

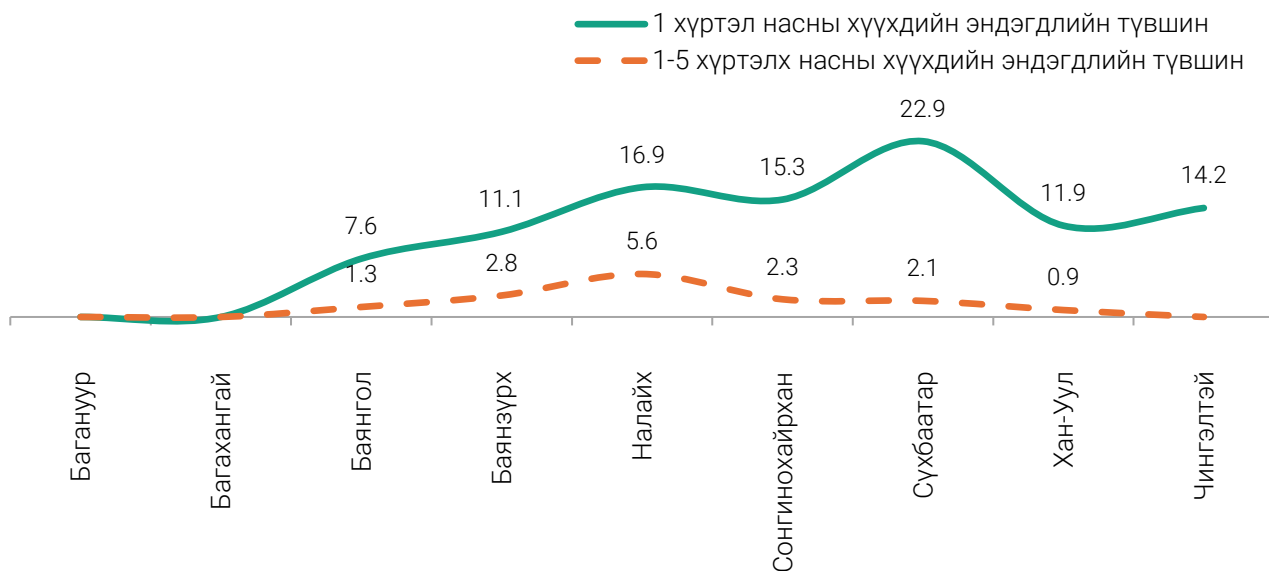

Төрсөн нийт хүүхдийн 3800 (52.8%) нь хүү, 3396 (47.2%) нь охин байна. Амьд төрсөн нийт хүүхдээс 2 ихэр хүүхэд 103, 3 ихэр хүүхэд 1 байна.

Амьгүй төрөлтийн 37 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 8 тохиолдлоор буурсан байна. Амьгүй төрөлт Сонгинохайрхан, Налайх, Чингэлтэй дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

Зураг 2.

ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЛИЙН ТҮВШИН (1000 амьд төрөлтөд ногдох)

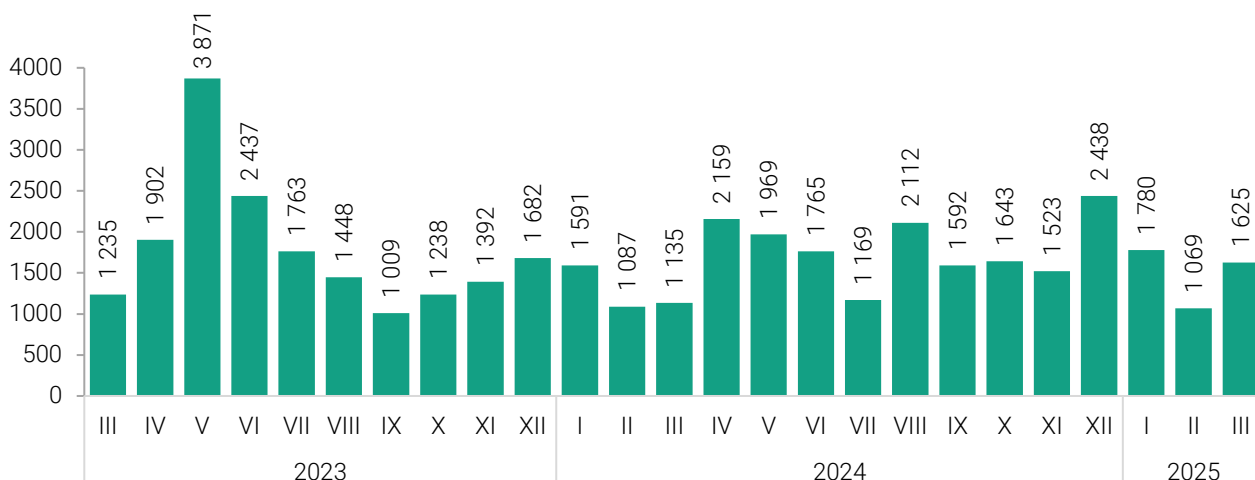
Нийслэлд 2025 оны эхний 3 сард бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлээс Сонгинохайрхан дүүрэгт 20 (17.9%) нь, Баянзүрх дүүрэгт 16 (14.3%) нь, Хан-Уул дүүрэгт 13 (11.6%) нь, Сүхбаатар дүүрэгт 11 (9.8%) нь, Чингэлтэй дүүрэгт 7 (6.3%) нь, Баянгол дүүрэгт 6 (5.4%) нь, Налайх дүүрэгт

3 (2.7%), бусад аймгийн харьяат 36 (32.1%) бүртгэгдэж, Багануур, Багахангай дүүргүүдэд бүртгэгдээгүй байна.

Нийслэлд 2025 оны эхний 3 сард 4474 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 661(17.3%) хүнээр өссөн байна.

Зураг 3.

ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГЧИД, сараар

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийг халдварт өвчний төрлөөр нь авч үзвэл амьсгалын замын цочмог халдварт өвчин 2322 (51.9%), бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин

1607 (35.9%), гэдэсний халдварт өвчин 269 (6.0%), зоонозын халдварт өвчин 2 (0.1%), бусад халдварт өвчин 274 (6.1%) байна.

Хүснэгт 4. НИЙСЛЭЛД БҮРТГЭГДСЭН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, жил бүрийн эхний 3 сарын эцэст

Төрөл	Хэмжих нэгж	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	Өөрчлөлт	
					тоо/нэгж хувь	хувь
Халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүн, бүгд	тоо	4 277	3 813	4 474	661	17.3
	10000 хүнд	27.3	23.6	27.6	4.0	
Үүнээс:						
Вируст хепатит	тоо	50	36	54	18	50.0
	10000 хүнд	0.3	0.2	0.3	0.1	
Цусан суулга	тоо	197	275	187	- 88	-32.0
	10000 хүнд	1.2	1.7	1.16	-0.54	
Салхин цэцэг	тоо	1 566	1 251	1 654	403	32.2
	10000 хүнд	10.0	7.73	10.22	2.49	
Гахай хавдар	тоо	11	76	10	- 66	-86.8
	10000 хүнд	0.07	0.47	0.06	-0.41	
Сальмонеллөз	тоо	32	37	47	10	1.3
	10000 хүнд	0.2	0.2	0.3	0.1	
Улаан эсэргэнэ	тоо	44	152	75	- 77	-50.7
	10000 хүнд	0.3	0.9	0.5	-0.4	
Хоолны хордлого	тоо	0	20	0	- 20	0.0
	10000 хүнд	0.0	0.1	0.0	-0.1	
Ёлом	тоо	15	31	30	- 1	-3.2
	10000 хүнд	0.1	0.2	0.2	0.0	
Бруцеллөз	тоо	4	3	2	- 1	-33.3
	10000 хүнд	0.03	0.0	0.01	0.01	
Гар, хөл, амны өвчин	тоо	272	250	120	- 130	-52.0
	10000 хүнд	1.7	1.5	0.7	-0.8	
Тэмбүү	тоо	678	695	736	41	5.9
	10000 хүнд	4.3	4.3	4.5	0.2	
Гонококкт халдвар	тоо	364	304	429	125	41.1
	10000 хүнд	2.3	1.9	2.7	0.8	
Трихомониаз	тоо	304	209	433	224	107.2
	10000 хүнд	1.9	1.3	2.7	1.4	
Сүрьеэ	тоо	365	351	321	- 30	-8.5
	10000 хүнд	2.3	2.2	2.0	-0.2	
ДОХ	тоо	6	5	9	4	80.0
	10000 хүнд	0.0	0.0	0.1	0.1	
Өөр бүлэгт ангилсан өвчний шалтгаан болох коронавирус – (Covid 19)	тоо	167	0	0	0	0.0
	10000 хүнд	1.1	0.0	0.0	0.0	
Бусад	тоо	202	118	367	249	3.1**

Ойлголт, тодорхойлолт:

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

ГЭМТ ХЭРЭГ

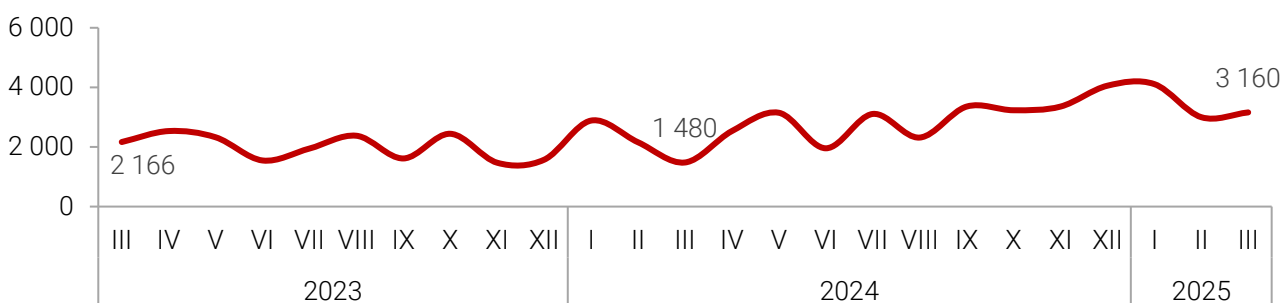
Нийслэлд 10270 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 3746 (57.4%) хэргээр өссөн байна.

2025 оны эхний 3 сард 10270 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 3746 (57.4%) хэргээр өсөж, гэмт хэргийн илрүүлэлт 18.5 хувьтай байгаа нь 13.0 нэгж хувиар буурсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас 1792 хүн гэмтэж осолдон, 201 хүн нас барж, төр ард иргэдэд 147.5 тэрбум төгрөгийн хохирол учруулснаас 48.7 тэрбум (33.0%) төгрөгийг нөхөн төлүүлжээ.

Зураг 4.

БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, сараар

Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 34.4 хувийг залилан, 25.4 хувийг хулгайн, 15.6 хувийг хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг, 4.1 хувийг хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журмын эсрэг, 1.9

хувийг дээрмийн, 1.8 хувийг бусдыг амиа хорлоход хүргэх, 1.6 хувийг бусдын хөрөнгө ашиглах, 1.1 хувийг хүчин, 0.3 хувийг хүн амь, 13.9 хувийг бусад гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 5.

БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, жил бүрийн эхний 3 сарын байдлаар

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өөрчлөлт	
	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	7 144	6 524	10 270	3 746	57.4
Хүний амь	34	29	26	-3	-10.3
Хүчин	70	93	111	18	19.4
Дээрэм	109	124	195	71	57.3
Хулгай	1 413	1 292	2 606	1 314	2.0
Залилан	2 895	2 253	3 528	1 275	56.6
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	1 368	1 336	1 607	271	20.3
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал ашиглалтын журам зөрчих	136	199	426	227	2.1
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	71	113	181	68	60.2
Бусдын хөрөнгө ашиглах	141	137	164	27	19.7
Бусад гэмт хэрэг	907	948	1426	478	50.4

2025 оны эхний 3 сард 2776 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1339 (93.2%) хүнээр өссөн байна.

Хүснэгт 6. БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, дүүргээр

Дүүрэг	Бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг			Өөрчлөлт	
	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	Тоо	Хувь
Нийслэлийн дүн	7 144	6 524	10 270	3 746	57.4
Багануур	53	79	138	59	74.7
Багахангай	9	8	7	- 1	-12.5
Баянгол	1 316	1 356	1 759	403	29.7
Баянзүрх	1 870	1 170	2 876	1 706	2.5
Налайх	106	105	58	- 47	-44.8
Сонгинохайрхан	1 091	1 013	1 385	372	36.7
Сүхбаатар	1 027	1 088	1 465	377	34.7
Хан-Уул	841	902	1 572	670	74.3
Чингэлтэй	831	803	1 010	207	25.8

2025 оны эхний 3 сард бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 9197 (89.6%) нь хөнгөн хэрэг, 1073 (10.4%) нь хүнд хэрэг байна.

Хүснэгт 7. ГЭМТ ХЭРЭГ БҮРТГЭГДЭХ ҮЕД СЭЖИГТНЭЭР ТООЦВОЛ ЗОХИХ ЭТГЭЭД НЬ ТОГТООГДООГУЙ ХЭРГИЙН ТОО, 2025 оны III сард

Дүүрэг	Хэрэг бүртгэлтийн хэргийн тоо	Үүнээс:	Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь
		Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хэрэг	
Нийслэлийн дүн	9 894	1 829	18.5
Багануур	122	47	38.5
Багахангай	4	2	50.0
Баянгол	1 742	222	12.7
Баянзүрх	2 779	487	17.5
Налайх	52	26	50.0
Сонгинохайрхан	1 303	320	24.6
Сүхбаатар	1 413	331	23.4
Хан-Уул	1 520	260	17.1
Чингэлтэй	959	134	14.0

Зураг 5.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ИЛРҮҮЛЭЛТИЙН ХУВЬ, 2025 оны эхний 3 сард

Хамгийн бага **12.7%**

Баянгол дүүрэг

Хамгийн их **50.0%**

Налайх дүүрэг

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн тоо 2025 оны эхний 3 сард 2166 болж, өмнөх оны мөн үеэс 178 (7.6%) хүнээр буурсан байна.

Нийт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчийн 527 (24.3%) нь согтуугаар, 188 (8.7%) нь бүлэглэн үйлдсэн гэмт хэрэг байна. Сэжигтэн, яллагдагчийн 125 (5.8%) нь хүүхэд, 312 (14.4%) нь эмэгтэйчүүд байна.

Хүснэгт 8.

БҮРТГЭГДСЭН ХУЛГАЙН ГЭМТ ХЭРЭГ, дүүргээр

Дүүрэг	Хулгайн гэмт хэргийн тоо, бүгд			Үүнээс:		
				Хувийн өмчийн хулгайн гэмт хэргийн тоо		
	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III
Нийслэлийн дүн	1 413	1 292	2 606	1 214	1 090	1 335
Багануур	5	10	21	5	10	10
Багахангай	-	-	-	-	-	-
Баянгол	257	297	487	217	256	234
Баянзүрх	349	204	828	267	162	407
Налайх	9	9	4	9	8	2
Сонгинохайрхан	278	208	358	257	182	213
Сүхбаатар	195	260	323	177	204	173
Хан-Уул	171	136	310	159	121	167
Чингэлтэй	149	168	275	123	147	129

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолтой танилцсан сэжигтнийг ойлгоно.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСӨВ

Нийслэлийн төсвийн нийт орлого 866.5 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 115.9 тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрджээ.

Нийслэлийн төсвийн нийт орлого 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 866.5 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 115.9 (11.8%) тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрджээ. Төсвийн нийт орлогын 792.0 (91.4%) тэрбум төгрөгийг татварын орлого (орлогын албан татвар, хөрөнгийн албан татвар, бусад татвар, төлбөр, хураамж), 74.5 (8.6%) тэрбум төгрөгийг татварын бус орлого тус тус эзэлж байна.

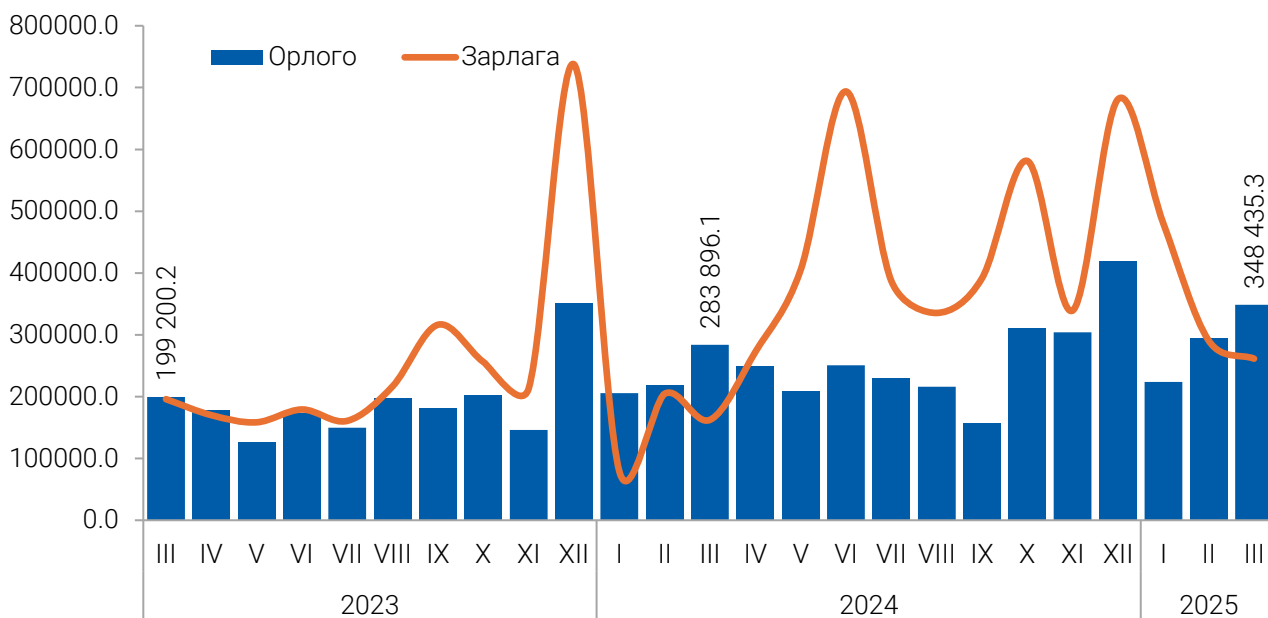
2025 оны эхний улиралд нийслэлийн татварын орлого 792.0 тэрбум төгрөг болж,

төлөвлөснөөс 103.4 (11.6%) тэрбум төгрөгөөр, татварын бус орлого 74.6 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 12.5 (14.3%) тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу бүрдсэн байна.

Орлогын албан татвар 82.9 (16.2%) тэрбум төгрөг, хөрөнгийн албан татвар 13.3 (19.7%) тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу, бусад татвар, төлбөр, хураамж 2.3 (4.5%) тэрбум төгрөгөөр илүү биелсэн байна.

Зураг 6.

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, сая төгрөг

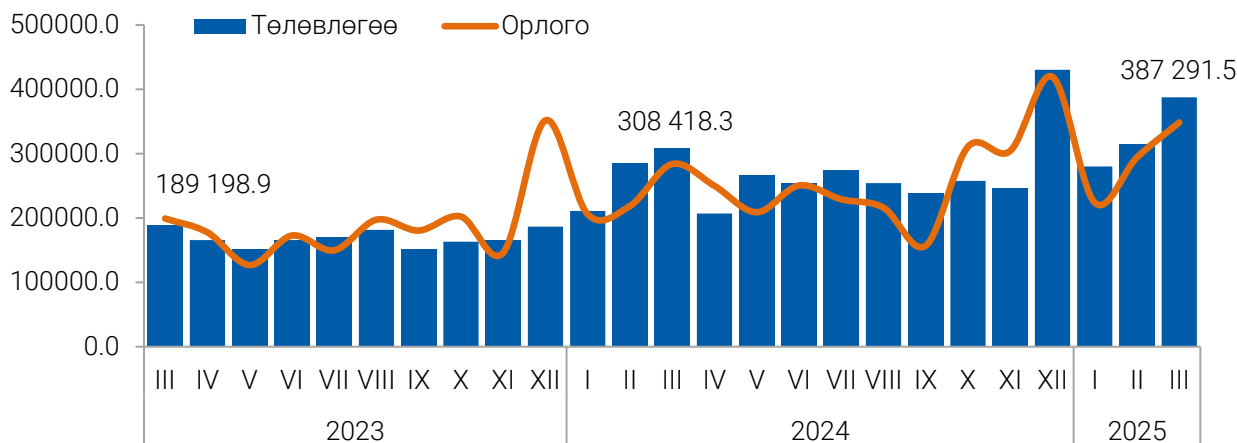
Хүснэгт 9. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2025 ОНЫ ЭХНИЙ УЛИРАЛД, ДҮҮРГЭЭР

Дүүрэг	Төсвийн орлого			Үүнээс					
	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь	Татварын орлого			Татварын бус орлого		
				Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Хувь
сая төгрөг									
Нийслэлийн дүн	982 443.7	866 545.4	- 11.8	895 395.9	791 970.1	- 11.6	87 047.8	74 575.3	- 14.3
Багануур	5 273.8	6 327.4	20.0	4 421.3	4 838.5	9.4	852.5	1 488.9	74.7
Багахангай	519.9	746.0	43.5	436.2	452.2	3.7	83.7	293.8	3.5 ¹
Баянгол	85 335.9	63 263.1	-25.9	84 173.1	62 190.0	-26.1	1 162.7	1 073.1	-7.7
Баянзүрх	82 057.6	73 799.9	-10.1	81 283.5	73 066.0	-10.1	774.1	734.0	-5.2
Налайх	6 376.2	5 906.2	-7.4	5 528.4	5 022.0	-9.2	847.8	884.2	4.3
Сонгинохайрхан	44 643.2	34 277.9	-23.2	43 793.8	33 579.6	-23.3	849.4	698.3	-17.8
Сүхбаатар	156 290.7	142 550.2	-8.8	155 399.9	142 089.6	-8.6	890.7	460.6	-48.3
Хан-Уул	144 603.1	108 525.8	-24.9	143 466.3	106 377.4	-25.9	1 136.8	2 148.4	89.0
Чингэлтэй	63 707.8	57 945.8	-9.0	62 350.7	57 454.5	-7.9	1 357.2	491.3	-63.8
Хотын шууд	393 635.5	373 203.1	-5.2	314 542.7	306 900.3	-2.4	79 092.8	66 302.7	-16.2

Хүснэгт 10. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2025 ОНЫ ЭХНИЙ УЛИРАЛД

Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн	Гүйцэтгэл	Өөрчлөлт	
	сая төгрөг		Дүн	Хувь
Нийт орлого	982 443.7	866 545.4	-115 898.3	- 11.8
Татварын орлого	895 395.9	791 970.1	-103 425.8	- 11.6
Орлогын албан татвар	776 008.2	683 508.5	-92 499.7	-11.9
Хувь хүний орлогын албан татвар	510 877.9	428 012.7	-82 865.2	-16.2
Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын	364 591.0	284 700.3	-79 890.7	-21.9
Үйл ажиллагааны орлогын	28 556.3	26 310.1	-2 246.2	-7.9
Хөрөнгийн орлого	40 397.1	39 405.1	-992.0	-2.5
Хөрөнгө борлуулсны орлогын	25 389.7	22 136.9	-3 252.8	-12.8
Шууд бус орлого	51 943.8	55 460.3	3 516.5	6.8
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	0.2	0.0	-	-
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	265 130.1	255 495.8	-9 634.3	-3.6
Хөрөнгийн албан татвар	67 260.7	53 997.4	-13 263.3	-19.7
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	24 737.5	21 431.3	-3 306.2	-13.4
Бууны албан татвар	113.7	86.6	-27.1	-23.8
Авто тээврийн ба өөрөө явагч хэрэгслийн	42 378.4	32 451.3	-9 927.1	-23.4
Малд ногдуулах албан татвар	31.1	28.2	-2.9	-9.3
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	52 127.0	54 464.2	2 337.2	4.5
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	23 953.2	18 639.5	-5 313.7	-22.2
Газрын төлбөр	21 115.7	27 565.1	6 449.4	30.5
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	931.4	1 014.3	82.9	8.9
Бусад татвар	6 126.7	7 245.3	1 118.6	18.3
Татварын бус орлого	87047.8	74575.3	-12 472.5	- 14.3
Нийтлэг татварын бус орлого	87047.8	74575.3	-12 472.5	-14.3
Хувьцааны ногдол ашиг	0.0	14.4	14.4	-
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	12 107.9	16 271.2	4 163.3	34.4
Торгуулийн орлого	36 175.3	34 670.3	-1 505.0	-4.2
Түрээсийн орлого	560.0	229.5	-330.5	-59.0
Бусад орлого	38 204.6	23 389.9	-14 814.7	-38.8
Өмч хувьчлал	-	-	-	-

Зураг 7. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сая төгрөг

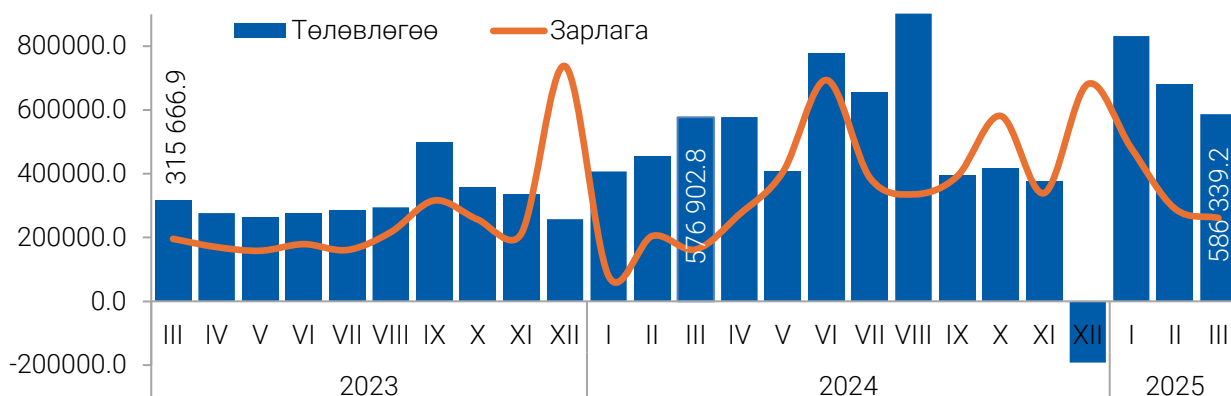
Хүснэгт 11. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, 2025 оны эхний улиралд, сая төгрөг

Үзүүлэлт	Зарлага		Өөрчлөлт	
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
Нийслэлийн дүн	2 099 413.0	1 031 955.1	- 1 067 457.9	- 50.8
Багануур	12 387.9	5 821.2	- 6 566.7	- 53.0
Багахангай	3 808.8	2 726.2	- 1 082.6	- 28.4
Баянгол	85 685.6	63 854.4	- 21 831.2	- 25.5
Баянзүрх	85 243.2	47 304.0	- 37 939.2	- 44.5
Налайх	11 223.6	7 464.3	- 3 759.3	- 33.5
Сонгинохайрхан	58 604.1	31 764.0	- 26 840.1	- 45.8
Сүхбаатар	177 482.0	104 039.1	- 73 442.9	- 41.4
Хан-Уул	162 047.0	93 251.7	- 68 795.3	- 42.5
Чингэлтэй	77 258.8	57 634.5	- 19 624.3	- 25.4
Хотын шууд	1 425 672.0	618 095.7	- 807 576.3	- 56.6

2025 оны эхний улиралд нийслэлийн төсвөөс нийслэл, дүүргийн байгууллагуудын төлөвлөсөн үйл ажиллагааны зардлын 1032.0 (49.2%)

тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлжээ. Өөрөөр хэлбэл нийслэл, дүүргийн байгууллагууд батлагдсан төсвийнхөө 1067.5 (50.8%) тэрбум төгрөгийг зарцуулаагүй байна.

Зураг 8. НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сая төгрөг

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

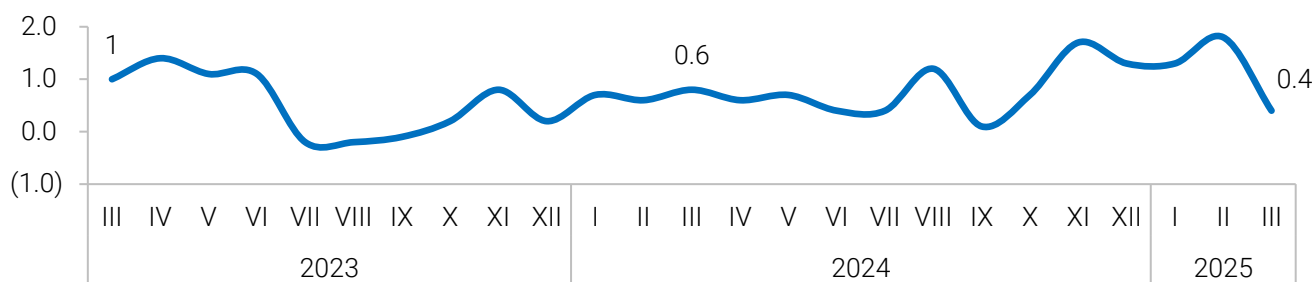
ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 10.1 хувиар өслөө.

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний үнэ 2025 оны 3 дугаар сард нийслэлийн хэмжээнд өмнөх оны мөн үеэс 10.1 хувь, өмнөх сараас 0.4 хувиар өссөн байна.

Зураг 9.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Хэрэглээний үнийн индекс 2025 оны 3 дугаар сарыг өмнөх оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 3.3 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 5.0 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи мансууруулах бодис 2.0 хувь, хувцас бөс бараа гутал бүлгийн үнэ 0.8 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 2.8 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр

ахуйн бараа бүлгийн үнэ 3.4 хувь, тээвэр бүлгийн үнэ 5.1 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ 2.1 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 1.3 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ 4.6 хувиар, даатгал санхүүгийн үйлчилгээ 4.3 хувиар, бусад бараа үйлчилгээний үнэ 3.3 хувиар өссөн нь тус тус нөлөөлсөн байна.

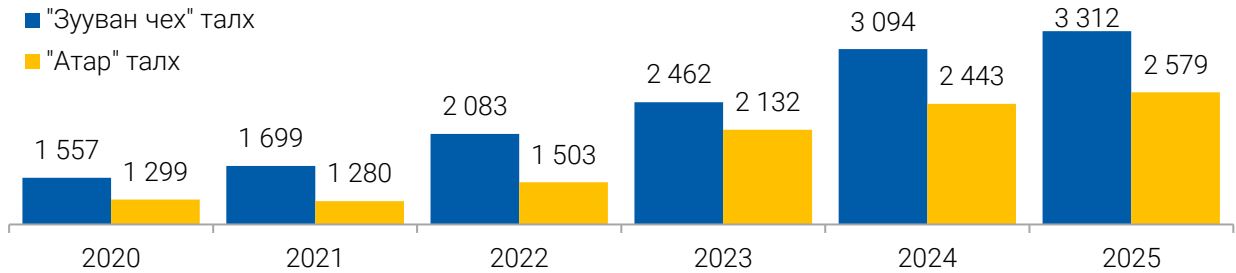
Хүснэгт 12.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, барааны бүлгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	2024-III 2023-III	2025-III 2024-III	2025-III 2024-XII	2025-III 2025-II
Ерөнхий индекс	7.0	10.1	3.3	0.4
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	9.3	8.0	5.0	1.0
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	4.0	4.9	2.0	0.3
Хувцас, бөс бараа, гутал	6.2	9.7	0.8	0.0
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	5.6	25.1	2.8	0.1
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	5.2	8.1	3.4	0.0
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	8.5	5.2	2.1	0.4
Тээвэр	-0.6	7.3	5.1	0.1
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	2.2	-0.4	0.0	0.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	4.5	5.0	1.3	0.0
Боловсролын үйлчилгээ	21.2	20.4	0.0	0.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	9.4	12.1	4.6	0.6
Даатгал, санхүүгийн үйлчилгээ	2.3	4.3	4.3	0.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	16.5	11.7	3.3	0.2

2025 оны 3 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 417 төрлийн бараа, үйлчилгээний үнийг өмнөх сартай харьцуулахад 34.9 хувь нь өсөж, 20.2 хувь нь буурч, 44.9 хувь нь тогтвортой байв.

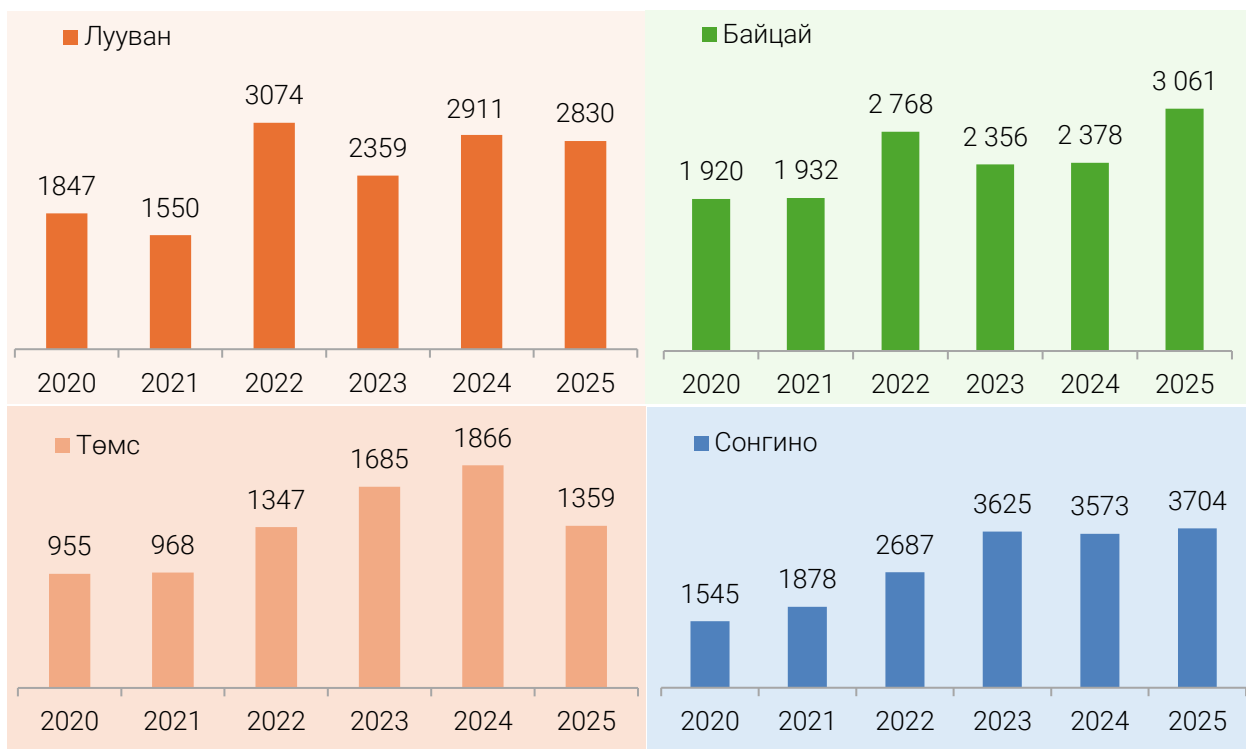
Зураг 10. НЭГ ШИРХЭГ ТАЛХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн III сард, төгрөг

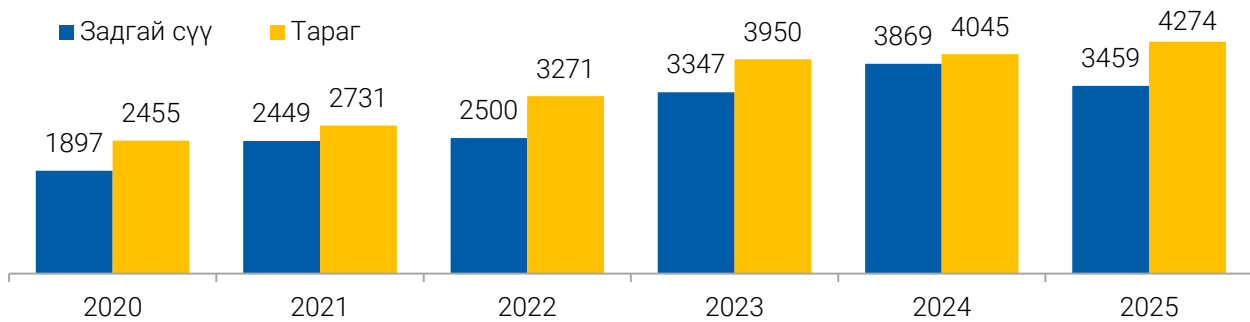
Зураг 11. НЭГ КИЛОГРАММ САВЛАСАН ГУРИЛЫН ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн III сард, төгрөг

Зураг 12. НЭГ КИЛОГРАММ ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн III сард, төгрөг

Зураг 13. НЭГ ЛИТР ТАРАГ, СҮҮНИЙ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн III сард, төгрөг

Хүснэгт 13. НЭГ КИЛОГРАММ МАХНЫ ЖИЖИГЛЭН ХУДАЛДАХ ДОЛОО ХОНОГИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар, төгрөг

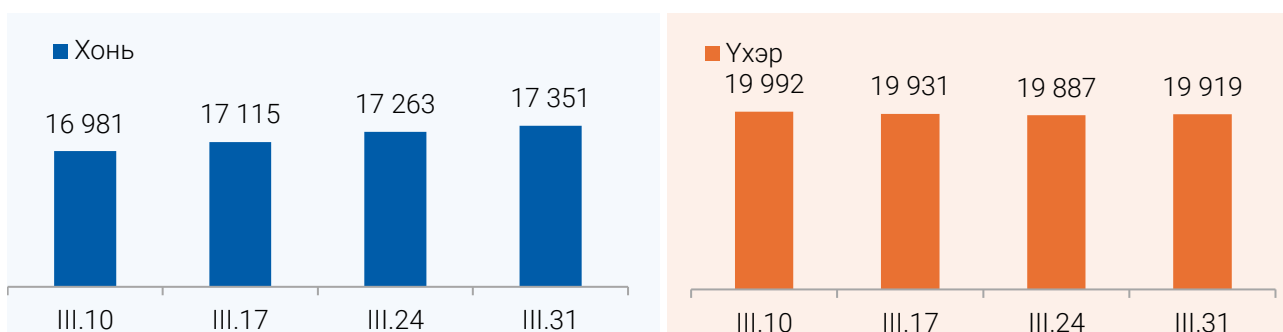
Үхрийн ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2020	10 535	11 415	11 665	11 735	11 940	12 640	12 760	11 760	11 235	10 855	11 075	11 210
2021	11 615	12 605	12 670	13 850	13 960	14 770	14 800	13 700	13 420	13 280	13 345	13 495
2022	14 060	14 235	14 260	14 530	15 390	15 390	15 120	14 240	13 730	13 590	13 275	13 395
2023	13 520	14 245	14 955	16 750	18 493	20 100	19 466	16 723	16 277	15 690	15 542	15 846
2024	16 437	17 150	17 624	18 209	18 418	18 159	18 475	17 735	18 138	17 865	17 783	18 264
2025	19 073	19 637	19 932									

Хонины ястай мах												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2020	8 705	9 600	9 765	9 835	10 125	10 385	10 650	9 870	9 170	8 715	8 635	8 580
2021	9 040	10 460	10 705	12 320	12 390	12 695	12 440	11 380	10 975	11 005	10 775	10 805
2022	11 485	12 295	12 585	12 620	12 705	12 805	12 360	11 530	11 025	10 270	9 870	9 920
2023	10 440	11 350	12 680	14 065	15 396	16 598	15 766	13 387	12 703	12 010	11 834	12 080
2024	12 926	13 776	13 917	14 632	16 290	16 322	15 339	14 746	14 510	14 245	14 088	14 701
2025	15 561	16 497	17 177									

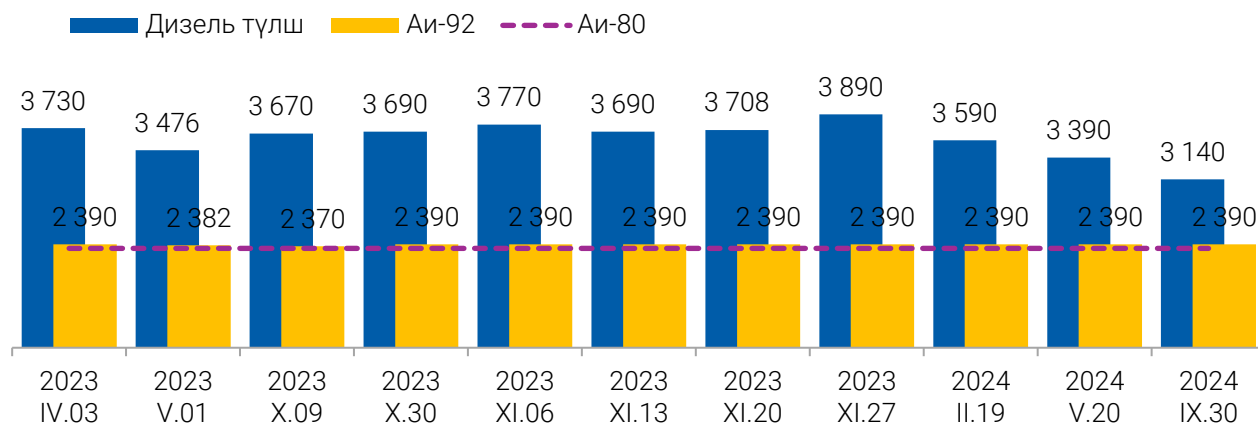
2025 оны 3 дугаар сард хүнсний зах, супермаркет, бөөний төвүүдэд жижиглэн худалдаалагдаж буй үхрийн ястай махны

үнэ өмнөх сартай харьцуулахад 1.5 хувиар, хонины ястай махны үнэ 4.1 хувиар тус тус өссөн байна.

Зураг 14. НЭГ КГ ХОНЬ, ҮХРИЙН МАХНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, төгрөг

Зураг 15. НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, өөрчлөлт орсон өдрөөр

Хүснэгт 14. ТҮЛШНИЙ ҮНЭ, төгрөг

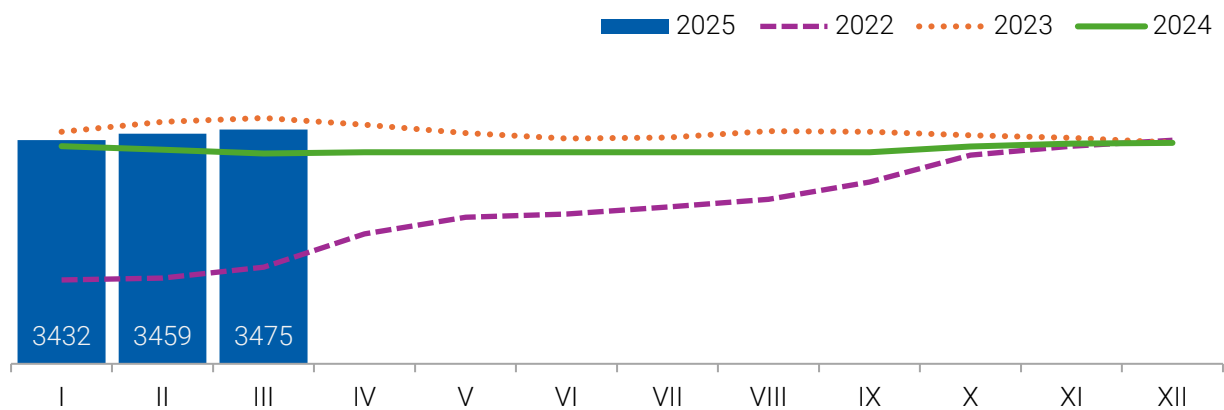
Байршил	2023.III.27			2024.III.25			2025.III.31		
	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг	Түлшний мод шуудай (6-7 кг)		Сайжруулсан түлш 25 кг
	Хар мод	Нарс мод		Нарс мод	Хар мод		Хар мод	Нарс мод	
Чингэлтэй	6 500	6 000	3 750	7 000	7 500	3 750	7 500	7 000	3 750
Сүхбаатар	7 000	6 000	3 750	7 000	7 500	3 750	7 500	7 000	3 750
Цайз зах	7 000	6 000	3 750	7 500	8 500	3 750	8 000	8 000	3 750
Хангай зах	6 500	5 500	3 750	7 000	7 000	3 750	7 000	7 000	3 750
Дундаж үнэ	6 750	5 875	3 750	7 125	7 625	3 750	7 500	7 250	3 750

Хүснэгт 15. НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, төгрөг

ШТС	2024.III.25					2025.III.31				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
Жаст Ойл	-	-	2 390	3 590	-	-	-	2 390	3 140	-
Петровис	3 910	2 370	2 390	3 590	-	3 710	2 370	2 390	3 140	-
Магнай трейд	3 910	-	2 390	3 590	-	3 710	-	2 390	3 140	-
Сод монгол	3 910	2 315	2 390	3 590	-	3 710	2 315	2 390	3 140	-
Шунхлай	3 910	2 350	2 390	3 590	-	3 710	2 350	2 390	3 140	-
Юнигаз	-	-	-	-	1 790	-	-	-	-	1 790
Дундаж үнэ	3 910	2 345	2 390	3 590	1 790	3 710	2 345	2 390	3 140	1 790

Зураг 16.

АМ.ДОЛЛАРЫН ХАНШИЙН САРЫН ДУНДАЖ ХӨДӨЛГӨӨН, төгрөг²

² Эх үүсвэр: Монголбанкны статистикийн мэдээлэл

Хүснэгт 16. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНИЙН ЗЭРЭГЦҮҮЛЭЛТ, 2024 оны XII - 2025 оны III сар

№	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2024 XII.30	2025 I.06	2025 I.13	2025 I.20	2025 I.27	2025 II.03	2025 II.10
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	3 131	3 122	3 122	3 122	3 122	3 122	3 122
		1-р зэрэг	кг	2 341	2 340	2 340	2 340	2 340	2 340	2 340
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	4 222	4 222	4 222	4 222	4 222	4 222	4 222
		дээд	кг	3 139	3 139	3 176	3 176	3 176	3 176	3 176
		1-р зэрэг	кг	2 236	2 229	2 216	2 220	2 226	2 227	2 227
		2-р зэрэг	кг	1 411	1 411	1 368	1 368	1 368	1 368	1 368
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	4 690	4 690	4 714	4 714	4 714	4 714	4 714
		Сүү ХК 0.5л	литр	2 267	2 267	2 277	2 275	2 275	2 275	2 275
		Задгай	литр	3 383	3 383	3 383	3 383	3 383	3 383	3 459
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	4 228	4 228	4 228	4 228	4 228	4 228	4 220
5	Талх	Атар	ширхэг	2 579	2 579	2 572	2 572	2 572	2 572	2 572
		Зууван чех	ширхэг	3 279	3 279	3 304	3 304	3 304	3 304	3 304
		Хар талх	300 гр	2 436	2 436	2 436	2 453	2 453	2 453	2 453
6	Будаа	цагаан	кг	4 845	4 845	4 845	4 798	4 798	4 798	4 798
		шар	кг	3 544	3 544	3 544	3 447	3 447	3 447	3 447
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	9 382	9 382	9 382	9 382	9 382	9 382	9 382
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	5 981	6 093	6 093	6 497	6 497	6 497	6 497
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	4 004	4 004	4 004	4 040	4 040	4 040	4 040
10	Элсэн чихэр		кг	5 119	5 119	5 119	4 986	4 986	4 986	4 986
11	Хонины мах	ястай	кг	15 211	15 276	15 490	15 642	15 836	16 153	16 523
		цул	кг	15 937	15 920	16 125	16 274	16 432	16 719	17 121
12	Үхрийн мах	ястай	кг	18 914	18 991	19 073	19 008	19 220	19 450	19 598
		цул	кг	21 099	21 099	21 687	21 880	21 876	22 223	22 585
13	Адууны мах, ястай		кг	12 604	12 775	13 052	12 752	13 009	13 246	13 331
14	Ямааны мах, ястай		кг	11 101	11 253	11 253	11 253	11 253	11 253	11 253
15	Төмс, Монгол		кг	1 359	1 359	1 359	1 359	1 359	1 359	1 359
16	Лууван, Монгол		кг	2 532	2 532	2 557	2 536	2 281	2 565	2 596
17	Байцай, Монгол		кг	2 811	2 811	2 800	2 766	2 707	2 745	2 862
18	Хүрэн манжин, Монгол		кг	3 458	3 458	3 575	3 642	3 494	3 767	3 736
19	Сонгино, Монгол		кг	3 581	3 581	3 502	3 547	3 482	3 547	3 586
20	Алим, Польш		кг	7 067	7 067	7 067	7 067	7 067	7 110	7 110
21	Өндөг, Монгол		ширхэг	618	620	624	623	622	622	623

Хүснэгт 16. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНИЙН ЗЭРЭГЦҮҮЛЭЛТ, 2024 оны XII - 2025 оны III сар, үргэлжлэл

№	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2025 II.17	2025 II.24	2025 III.10	2025 III.17	2025 III.24	2025 III.31	<u>25.III.31</u> 25.III.24
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	3 122	3 122	3 122	3 122	3 122	3 122	100.0
		1-р зэрэг	кг	2 340	2 340	2 340	2 340	2 435	2 435	100.0
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	4 222	4 222	4 222	4 222	4 222	4 222	100.0
		дээд	кг	3 176	3 176	3 176	3 190	3 193	3 193	100.0
		1-р зэрэг	кг	2 227	2 227	2 227	2 219	2 220	2 220	100.0
		2-р зэрэг	кг	1 368	1 368	1 358	1 358	1 358	1 358	100.0
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	4 714	4 714	4 759	4 774	4 782	4 790	100.2
		Сүү ХК 0.5л	литр	2 275	2 275	2 275	2 275	2 275	2 275	100.0
		Задгай	литр	3 459	3 459	3 459	3 459	3 459	3 459	100.0
4	Тараг, Цөцгийтэй	литр	4 220	4 220	4 243	4 259	4 259	4 274	100.4	
5	Талх	Атар	ширхэг	2 572	2 572	2 572	2 579	2 579	2 579	100.0
		Зууван чех	ширхэг	3 304	3 304	3 304	3 312	3 312	3 312	100.0
		Хар талх	300 гр	2 453	2 453	2 453	2 453	2 453	2 453	100.0
6	Будаа	цагаан	кг	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	4 798	100.0
		шар	кг	3 447	3 447	3 447	3 447	3 447	3 447	100.0
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК	200 гр	9 382	9 382	9 412	9 412	9 412	9 412	100.0	
8	Ургамлын тос, "Янта"	1 литр	6 497	6 544	6 592	6 640	6 640	6 640	100.0	
9	Ногоон цай, Сtimo	90 гр	4 040	4 040	4 040	4 040	4 040	4 040	100.0	
10	Элсэн чихэр	кг	4 986	4 986	4 986	4 986	4 986	4 986	100.0	
11	Хонины мах	ястай	кг	16 511	16 802	16 981	17 115	17 263	17 351	100.5
		цул	кг	17 153	17 328	17 551	17 691	17 692	17 782	100.5
12	Үхрийн мах	ястай	кг	19 680	19 820	19 992	19 931	19 887	19 919	100.2
		цул	кг	22 570	22 653	22 666	22 632	22 438	22 394	99.8
13	Адууны мах, ястай	кг	13 246	13 405	13 394	13 394	13 950	13 792	98.9	
14	Ямааны мах, ястай	кг	11 253	11 447	11 133	11 133	11 831	11 831	100.0	
15	Төмс, Монгол	кг	1 359	1 359	1 359	1 359	1 359	1 359	100.0	
16	Лууван, Монгол	кг	2 567	2 645	2 613	2 653	2 712	2 830	104.4	
17	Байцай, Монгол	кг	2 896	2 922	2 949	2 984	3 017	3 061	101.5	
18	Хүрэн манжин, Монгол	кг	3 767	3 736	3 802	3 872	3 837	4 094	106.7	
19	Сонгино, Монгол	кг	3 586	3 572	3 615	3 679	3 666	3 704	101.0	
20	Алим, Польш	кг	7 031	7 031	6 941	6 941	6 984	7 002	100.2	
21	Өндөг, Монгол	ширхэг	623	623	623	623	623	620	99.4	

Хүснэгт 17. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНИЙН ЗЭРЭГЦҮҮЛЭЛТ, 2019-2025 оны III сар

№	Бүтээгдэхүүний нэр		Хэмжих нэгж	2019 III	2020 III	2021 III	2022 III	2023 III	2024 III	2025 III
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	1 347	1 427	1 577	1 624	2 449	2 826	3 122
		1-р зэрэг	кг	1 061	1 181	1 376	1 406	2 085	2 329	2 435
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	1 763	2 165	2 229	2 474	3 432	4 082	4 222
		дээд	кг	1 363	1 510	1 614	1 586	2 604	2 969	3 193
		1-р зэрэг	кг	1 091	1 228	1 412	1 389	2 240	2 426	2 220
		2-р зэрэг	кг	865	920	990	1 042	1 463	1 606	1 358
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	2 690	2 680	2 841	3 314	4 429	4 445	4 790
		Сүү ХК 0,5л	литр	1 121	1 207	1 325	1 600	2 245	2 245	2 275
		Задгай	литр	1 897	1 897	2 449	2 500	3 347	3 869	3 459
4	Тараг, Цөцгийтэй		литр	2 552	2 455	2 731	3 271	3 950	4 045	4 274
5	Талх	Атар	ширхэг	1 251	1 299	1 280	1 503	2 132	2 443	2 579
		Зууван чех	ширхэг	1 385	1 557	1 699	2 083	2 462	3 094	3 312
		Хар талх	300 гр	957	1 091	1 217	1 349	1 790	2 431	2 453
6	Будаа	цагаан	кг	3 470	3 699	3 671	4 381	4 646	4 798	4 798
		шар	кг	1 931	2 803	2 418	2 566	3 244	3 473	3 447
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК		200 гр	4 247	4 174	4 273	6 558	7 389	8 475	9 412
8	Ургамлын тос, "Янта"		1 литр	3 472	3 471	4 288	5 932	8 179	6 821	6 640
9	Ногоон цай, Сtimo		90 гр	1 521	1 537	1 572	1 994	3 788	3 806	4 040
10	Элсэн чихэр		кг	2 772	2 747	2 765	3 251	3 771	5 042	4 986
11	Хонины мах	ястай	кг	8 588	9 694	11 414	12 610	12 580	13 867	17 351
		цул	кг	8 622	9 143	11 693	12 818	13 159	14 923	17 782
12	Үхрийн мах	ястай	кг	9 642	11 616	13 208	14 126	14 982	17 831	19 919
		цул	кг	11 990	13 794	15 196	16 530	16 847	19 780	22 394
13	Адууны мах, ястай		кг	6 745	9 109	11 929	10 442	12 198	12 734	13 792
14	Ямааны мах, ястай		кг	6 399	7 730	9 143	9 850	9 664	9 664	11 831
15	Төмс, Монгол		кг	986	955	968	1 347	1 685	1 866	1 359
16	Лууван, Монгол		кг	1 412	1 847	1 550	3 074	2 359	2 911	2 830
17	Байцай, Монгол		кг	1 489	1 920	1 932	2 768	2 356	2 378	3 061
18	Хүрэн манжин, Монгол		кг	1 780	1 701	2 501	3 759	3 521	2 980	4 094
19	Сонгино, Монгол		кг	1 259	1 545	1 878	2 687	3 625	3 573	3 704
20	Алим, Польш		кг	4 183	4 123	5 059	7 851	6 708	6 565	7 002
21	Өндөг, Монгол		ширхэг	329	343	453	413	540	643	620

Хүснэгт 17. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНИЙН ЗЭРЭГЦҮҮЛЭЛТ, 2019-2025 оны III сар, үргэлжлэл

№	Бүтээгдэхүүний нэр		хэмжих нэгж	2025 2024	2025 2023	2025 2022	2025 2021	2025 2020	2025 2019
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	110.5	127.5	192.3	198.0	218.8	231.8
		1-р зэрэг	кг	104.5	116.8	173.2	176.9	206.2	229.5
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	103.4	123.0	170.7	189.4	195.0	239.5
		дээд	кг	107.5	122.6	201.3	197.8	211.4	234.2
		1-р зэрэг	кг	91.5	99.1	159.8	157.2	180.7	203.4
		2-р зэрэг	кг	84.6	92.8	130.4	137.2	147.6	157.0
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	107.8	108.1	144.5	168.6	178.7	178.1
		Сүү ХК 0.5л	литр	101.3	101.3	142.2	171.7	188.5	202.9
		Задгай	литр	89.4	103.4	138.4	141.3	182.4	182.4
4	Тараг, Цөцгийтэй	литр	105.7	108.2	130.7	156.5	174.1	167.5	
5	Талх	Атар	ширхэг	105.6	121.0	171.6	201.5	198.6	206.2
		Зууван чех	ширхэг	107.0	134.5	159.0	194.9	212.7	239.1
		Хар талх	300 гр	100.9	137.0	181.8	201.6	224.8	256.3
6	Будаа	цагаан	кг	100.0	103.3	109.5	130.7	129.7	138.3
		шар	кг	99.3	106.3	134.3	142.6	123.0	178.5
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК	200 гр	111.1	127.4	143.5	220.3	225.5	221.6	
8	Ургамлын тос, "Янта"	1 литр	97.3	81.2	111.9	154.8	191.3	191.2	
9	Ногоон цай, Сtimo	90 гр	106.1	106.7	202.6	257.0	262.9	265.6	
10	Элсэн чихэр	кг	98.9	132.2	153.4	180.3	181.5	179.9	
11	Хонины мах	ястай	кг	125.1	137.9	137.6	152.0	179.0	202.0
		цул	кг	119.2	135.1	138.7	152.1	194.5	206.2
12	Үхрийн мах	ястай	кг	111.7	132.9	141.0	150.8	171.5	206.6
		цул	кг	113.2	132.9	135.5	147.4	162.3	186.8
13	Адууны мах, ястай	кг	108.3	113.1	132.1	115.6	151.4	204.5	
14	Ямааны мах, ястай	кг	122.4	122.4	120.1	129.4	153.1	184.9	
15	Төмс, Монгол	кг	72.8	80.6	100.9	140.4	142.3	137.8	
16	Лууван, Монгол	кг	97.2	120.0	92.1	182.6	153.2	200.4	
17	Байцай, Монгол	кг	128.7	129.9	110.6	158.4	159.4	205.6	
18	Хүрэн манжин, Монгол	кг	137.4	116.3	108.9	163.7	240.7	230.0	
19	Сонгино, Монгол	кг	103.7	102.2	137.8	197.2	239.7	294.2	
20	Алим, Польш	кг	106.6	104.4	89.2	138.4	169.8	167.4	
21	Өндөг, Монгол	ширхэг	96.3	114.7	150.0	136.8	180.6	188.3	

Хүснэгт 18. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ҮНИЙН АЖИГЛАЛТ, ХҮНСНИЙ ЗАХ, ХУДАЛДААНЫ ТӨВӨӨР, 2025 оны III сар

№	Бүтээгдэхүүний нэр	хэмжих нэгж	Баянзүрх зах	Сансар Супер-маркет	Хүчит шонхор зах	Бөмбөгөр ХТ	Саруул зах	Барс ХТ	Таван эрдэнэ зах	
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	3 000	3 139	3 000	3 000	3 400	3 000	3 000
		1-р зэрэг	кг	2 500	2 434	2 500	2 400	2 850	2 100	2 200
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	4 000	3 990	4 200	4 500	4 100	4 200	4 500
		дээд	кг	3 500	3 170	3 000	3 000	3 600	3 000	3 000
		1-р зэрэг	кг	2 500	2 020	2 300	2 400	2 750	2 100	2 200
3	Сүү	2-р зэрэг	кг	2 000	1 020	1 500	1 800	1 350	1 600	1 500
		Сүү ХК 1л	литр	4 800	4 900	4 700	4 700	4 500	4 500	5 000
		Сүү ХК 0.5л	литр	2 300	2 300	2 200	2 200	2 200	2 100	2 300
	Задгай	литр	3 400	-	3 000	-	4 000	-	4 000	
4	Тараг, Цөцгийтэй	литр	4 200	4 300	4 300	4 300	4 000	4 000	4 500	
5	Талх	Атар	ширхэг	2 700	2 640	2 500	2 600	2 700	2 500	2 600
		Зууван чех	ширхэг	3 500	3 300	3 500	3 100	3 600	3 100	3 300
		Хар талх	300 гр	2 500	2 420	2 800	2 400	2 400	2 400	2 500
6	Будаа	цагаан	кг	4 500	5 550	4 200	4 200	5 000	4 000	5 000
		шар	кг	3 000	4 250	3 000	3 000	-	3 000	3 500
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК	200 гр	9 200	9 500	9 500	9 500	9 000	8 800	9 500	
8	Ургамлын тос, "Янта"	1 литр	6 000	8 250	6 000	5 500	-	6 000	6 000	
9	Ногоон цай, Сtimo	90 гр	4 000	4 130	4 500	3 900	5 000	3 800	4 130	
10	Элсэн чихэр	кг	4 500	6 190	4 500	4 500	-	4 500	4 500	
11	Хонины мах	ястай	кг	17 500	16 980	17 000	16 500	21 800	17 500	18 500
		цул	кг	17 500	17 980	17 000	16 500	21 800	17 500	18 500
12	Үхрийн мах	ястай	кг	19 000	18 980	19 500	18 500	24 500	21 000	22 000
		цул	кг	21 500	19 980	21 500	23 000	26 500	22 500	25 000
13	Адууны мах, ястай	кг	13 000	-	12 000	14 500	-	14 000	14 800	
14	Ямааны мах, ястай	кг	12 000	-	12 000	-	-	-	-	
15	Төмс, Монгол	кг	1 500	1 020	1 000	1 500	2 000	1 500	1 500	
16	Лууван, Монгол	кг	3 000	2 200	2 500	3 000	4 500	3 000	3 000	
17	Байцай, Монгол	кг	3 500	2 980	2 500	3 000	4 500	3 500	3 500	
18	Хүрэн манжин, Монгол	кг	4 500	3 100	4 000	5 000	6 500	4 000	5 000	
19	Сонгино, Монгол	кг	4 500	2 790	3 500	3 500	6 000	4 000	4 000	
20	Алим, Польш	кг	7 000	6 980	6 500	7 000	-	6 000	7 500	
21	Өндөг, Монгол	ширхэг	600	628	600	650	560	650	600	

Хүснэгт 18. ХҮНСНИЙ БАРААНЫ ҮНИЙН АЖИГЛАЛТ, ХҮНСНИЙ ЗАХ, ХУДАЛДААНЫ ТӨВӨӨР, 2025 оны III сар, үргэжлэл

№	Бүтээгдэхүүний нэр	хэмжих нэгж	Хар-хорин зах	Номин Супер-маркет	М-Март	Оргил Супер-маркет	Е Март	Их наяд ХТ	Дундаж үнэ	
1	"Алтан тариа" гурил	дээд	кг	3 200	2 961	3 130	3 170	3 139	3 500	3 122
		1-р зэрэг	кг	2 500	2 434	2 140	2 110	3 200	2 500	2 435
2	"Алтан тариа" савласан гурил	дээдийн дээд	кг	4 200	3 989	4 100	3 990	4 230	5 000	4 222
		дээд	кг	3 000	3 198	3 250	3 170	3 200	3 500	3 193
		1-р зэрэг	кг	2 300	2 018	2 150	2 020	2 020	2 200	2 220
		2-р зэрэг	кг	1 500	1 018	1 050	1 020	1 020	1 800	1 358
3	Сүү	Сүү ХК 1л	литр	4 800	4 898	4 900	4 900	4 900	4 800	4 790
		Сүү ХК 0.5л	литр	2 300	2 298	2 300	2 300	2 300	2 500	2 275
		Задгай	литр	3 000	-	-	-	-	3 500	3 459
4	Тараг, Цөцгийтэй	литр	4 500	4 298	4 300	4 100	4 300	4 500	4 274	
5	Талх	Атар	ширхэг	2 500	2 518	2 670	2 470	2 550	2 600	2 579
		Зууван чех	ширхэг	3 000	3 358	3 450	3 190	3 400	-	3 312
		Хар талх	300 гр	2 200	2 548	2 450	2 270	2 550	2 500	2 453
6	Будаа	цагаан	кг	4 200	5 478	5 600	5 470	-	-	4 798
		шар	кг	3 500	4 218	4 440	-	-	3 000	3 447
7	Цөцгийн тос, "Сүү" ХК	200 гр	9 500	9 698	9 500	9 500	9 700	9 500	9 412	
8	Ургамлын тос, "Янта"	1 литр	6 000	7 788	8 960	6 210	8 000	6 000	6 640	
9	Ногоон цай, Сtimo	90 гр	3 800	3 738	4 110	3 890	3 610	4 100	4 040	
10	Элсэн чихэр	кг	4 500	6 048	6 790	-	-	4 500	4 986	
11	Хонины мах	ястай	кг	16 000	16 980	15 500	14 800	17 800	19 800	17 351
		цул	кг	17 000	16 980	17 000	16 500	17 800	19 800	17 782
12	Үхрийн мах	ястай	кг	16 500	19 880	18 500	19 000	19 900	23 000	19 919
		цул	кг	20 000	21 880	21 000	21 500	21 900	26 000	22 394
13	Адууны мах, ястай	кг	13 500	-	-	-	-	15 000	13 792	
14	Ямааны мах, ястай	кг	11 500	-	-	-	-	-	11 831	
15	Төмс, Монгол	кг	1 500	1 018	1 500	1 490	1 020	1 500	1 359	
16	Лууван, Монгол	кг	3 000	2 198	3 000	-	1 900	3 500	2 830	
17	Байцай, Монгол	кг	3 000	2 888	2 900	1 890	2 890	3 500	3 061	
18	Хүрэн манжин, Монгол	кг	4 000	2 788	4 600	3 500	2 790	5 000	4 094	
19	Сонгино, Монгол	кг	4 000	2 988	3 800	3 300	2 790	4 000	3 704	
20	Алим, Польш	кг	7 500	6 578	7 900	7 500	6 780	7 000	7 002	
21	Өндөг, Монгол	ширхэг	650	643	667	570	598	650	620	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд:

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс
 t – Тайлант үе
 0 – суурь үе
 P_t^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 P_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 q_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг. Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

МАЛ АЖ АХУЙ

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний улирлын байдлаар 449 толгой мал хорогдсон байна.

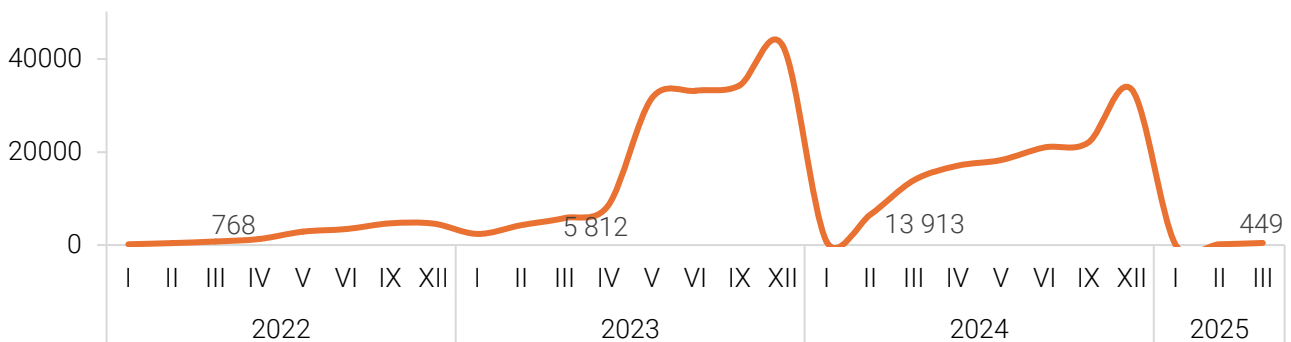
2025 оны эхний улирлын байдлаар 449 толгой том мал зүй бусаар хорогдож том малын зүй бус хорогдлын 107 (23.8%) нь

хээлтэгч мал байна. Хорогдсон нийт малын 27.4 хувийг адуу, 31.6 хувийг үхэр, 15.4 хувийг хонь, 25.6 хувийг ямаа эзэлжээ.

Хүснэгт 19. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, дүүргээр, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, толгой

Төрөл	2024 I-III		2025 I-III		Өөрчлөлт	
	Хорогдсон мал	Хээлтэгч	Хорогдсон мал	Хээлтэгч	Дүн	хувь
Нийслэлийн дүн	13 913	5 337	449	107	-13464	-96.8
Багануур	4 974	1 688	78	7	-4896	-98.4
Багахангай	1 157	422	12	-	-1145	-99.0
Баянзүрх	1 106	751	89	26	-1017	-92.0
Налайх	1 472	478	79	32	-1393	-94.6
Сонгинохайрхан	2 552	926	97	32	-2455	-96.2
Хан-Уул	2 652	1 072	94	10	-2558	-96.5

Зураг 17. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДЛЫН МЭДЭЭ, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн,

баруулсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

Бэлэн хээлтэгч: Малын төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

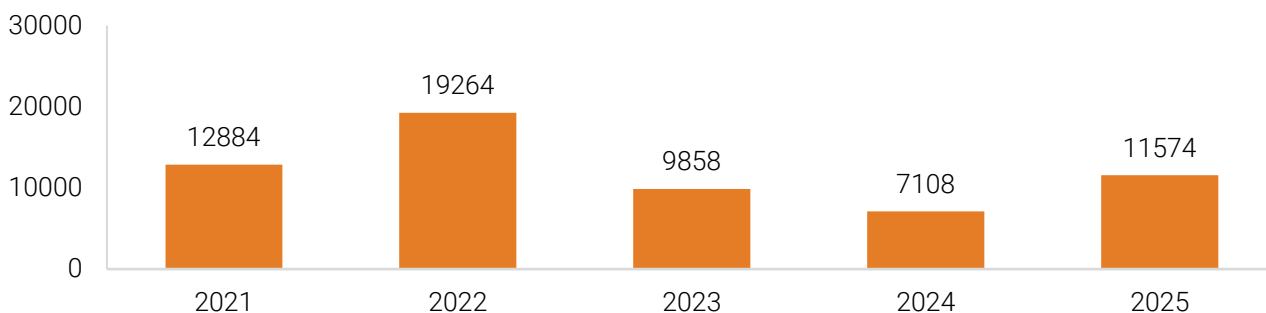
МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, БОЙЖИЛТ:

Нийслэлийн хэмжээнд төл бойжилт 98.6 хувьтай байна.

Нийслэлийн хэмжээнд 2024 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 206 465 хээлтэгч малын 11 743 (5.7%) нь 2025 оны эхний улирлын байдлаар төллөсөн байна.

Нийт 11 743 төл гарсны 169 төл мал хорогдож, 11 574 төл бойжиж, төл бойжилт 98.6 хувьтай байна.

Зураг 18. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ТОО, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар, толгой

Мал төллөлтийн мэдээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад төллөсөн хээлтэгч 3 942 (50.5%) толгойгоор, бойжсон төл 4 466

(62.8%) толгойгоор тус тус өссөн байна. Бойжуулсан нийт төлийн 0.4 хувийг унага, 45.7 хувийг тугал, 36.8 хувийг хурга, 17.1 хувийг ишиг эзэлжээ.

Хүснэгт 20. МАЛ ТӨЛЛӨЛТ, эх малын төрлөөр, жилийн бүрийн эхний улирлын байдлаар, толгой

Эх малын төрөл	Оны эхний хээлтэгч		Хорогдсон хээлтэгч		Төллөсөн хээлтэгч	
	2024	2025	2024 I-III	2025 I-III	2024 I-III	2025 I-III
Дүн	208 427	206 465	5 337	107	7 801	11 743
Гүү	29 458	35 901	457	24	270	53
Үнээ	43 729	46 801	614	34	1 579	5 400
Ингэ	14	32	0	0	0	0
Эм хонь	79 918	71 300	2 234	22	3 523	4 271
Эм ямаа	55 308	52 431	2 032	27	2 429	2 019
Дүн	208 427	206 465	5 337	107	7 801	11 743

Эм хонины 4 271 толгой буюу 6.0 хувь, эм ямааны 2 019 толгой буюу 3.9 хувь, үнээний 5 400 толгой буюу 11.5 хувь, гүүний 53 толгой буюу 0.1 хувь нь тус тус төллөсөн байна.

Хүснэгт 21. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, дүүргээр, эхний улирлын байдлаар, толгой

Дүүрэг	Төллөсөн хээлтэгч	Гарсан төл	Хорогдсон төл	Бойжсон төл	Төл Бойжилт
Багануур	3 353	3 353	13	3 340	99.6
Багахангай	379	379	-	379	100.0
Баянзүрх	1 911	1 911	36	1 875	98.1
Налайх	717	717	12	705	98.3
Сонгинохайрхан	4 429	4 429	91	4 338	97.9
Хан-Уул	954	954	17	937	98.2
Дүн	11 743	11 743	169	11 574	98.6

Хүснэгт 22. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, төрлөөр, оны эхний улирлын байдлаар

Үзүүлэлт	2023	2024	2025	Үүнээс:				
				Ботго	Унага	Тугал	Хурга	Ишиг
Гарсан төл	10 785	7 801	11 743	-	53	5 400	4 271	2 019
Бойжсон төл	9 858	7 108	11 574	-	43	5 292	4 254	1 985
Хорогдсон төл	927	693	169	-	10	108	17	34
Бойжилтын хувь	91.4	91.1	98.6	-	81.1	98.0	99.6	98.3

АЖ ҮЙЛДВЭР

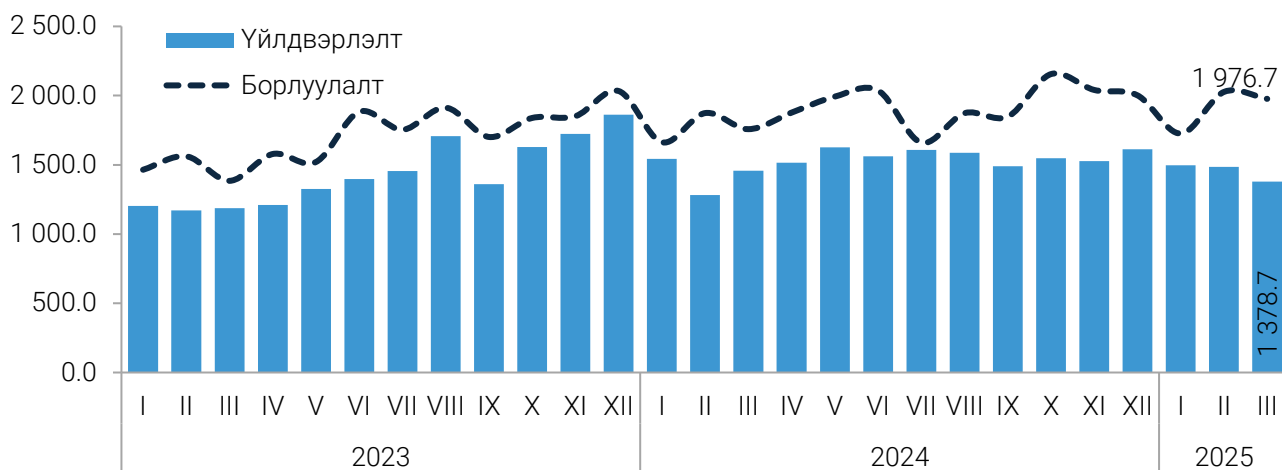
Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл өмнөх оны мөн үеэс 14.8 хувиар өслөө.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 4.1 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 528.2 (14.8%) тэрбум төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхайн олборлолт 264.0 (14.6%) тэрбум төгрөг, боловсруулах үйлдвэрлэл 103.7 (8.9%)

тэрбум төгрөг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 155.4 (28.3%) тэрбум төгрөг, ус хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог, хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагаа 5.1 (11.2%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Зураг 19.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, БОРЛУУЛАЛТ, сараар, тэрбум төгрөг

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 2.1 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 264.0 (14.6%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд металлын хүдэр олборлолт 379.8 (33.4%) тэрбум төгрөгөөр, бусад ашигт малтмал олборлолт 12.0 (2.6 дахин) тэрбум төгрөгөөр, уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа 4.6 (64.9%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 1.3 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 103.7 (8.9%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 10.6 (9.6%) тэрбум төгрөгөөр, хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 19.9 (17.9%) тэрбум төгрөгөөр, ээрэх, нэхэх,

даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл 11.9 (36.1%) тэрбум төгрөгөөр, химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 32.7 (53.9%) тэрбум төгрөгөөр, төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл 4.8 (29.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 705.5 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 155.4 (28.3%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 50.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5.1

(11.2%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах, дахин ашиглах 4.6 (39.2%) тэрбум төгрөгөөр, ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа 1.0 (3.1%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн нь голлох нөлөө үзүүлсэн байна.

Нийслэлийн аж үйлдвэрийн салбар 2025 оны 3 дугаар сарын урьдчилсан

гүйцэтгэлээр 1.4 их наяд төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 56.1 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 26.9 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 15.8 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 1.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 23. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

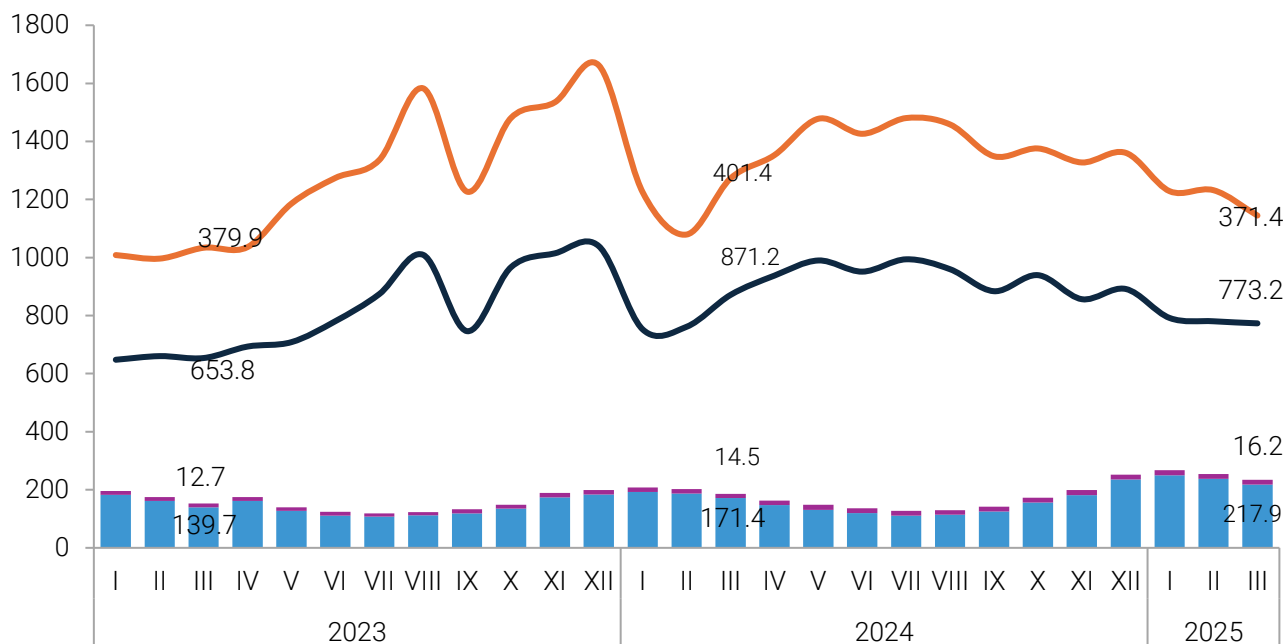
Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2024		2025*		Өөрчлөлт	
		III	I-III	III	I-III	Дүн	Хувь
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр							
Чулуун нүүрс	мян.т	1 189.6	2 831.7	330.6	1 910.5	- 921.2	-32.5
Хүрэн нүүрс, бөөгнөрөөгүй	мян.т	557.2	1 580.0	496.2	1 544.1	- 35.9	-2.3
Газрын тос	мян.барр	367.6	1 093.9	327.0	965.4	- 128.5	-11.7
Цэвэршүүлээгүй алт	кг	571.3	1 353.7	385.7	1 093.5	- 260.2	-19.2
Хайлуур жонш	мян.т	0.6	0.6	0.2	0.2	- 0.4	-63.5
Мөнгөний баяжмал	т	1 153.0	3 271.8	951.6	2 783.1	- 488.8	-14.9
Боловсруулах үйлдвэр							
Малын мах	т	2 536.8	9 423.9	1 220.9	7 518.4	- 1 905.5	-20.2
Хиам	т	693.7	2 444.9	620.1	2 484.5	39.6	1.6
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	4 959.2	14 452.4	4 519.7	16 674.8	2 222.4	15.4
Гурил	мян.т	10.8	35.4	8.4	29.3	- 6.1	-17.2
Талх	т	2 765.3	6 755.9	1 729.7	6 051.0	- 704.9	-10.4
Нарийн боов	т	1 469.9	4 588.4	1 047.5	5 063.2	474.8	10.3
Гоймон	т	817.8	1 336.1	647.8	1 008.1	- 328.0	-24.6
Цэвэр спирт	мян.л	805.2	2 196.4	699.3	1 829.4	- 367.0	-16.7
Цагаан архи	мян.л	1 789.1	5 528.9	1 429.3	4 583.6	- 945.3	-17.1
Ус, ундаа, жүүс	сая.л	28.4	90.3	32.5	96.1	5.8	6.4
Янжуур тамхи	мян.блок	190.5	516.8	195.2	806.2	289.4	56.0
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	25.5	84.9	17.6	60.6	- 24.2	-28.5
Самнасан ноолуур	т	13.2	95.7	4.9	92.8	- 2.9	-3.1
Угаасан ноолуур	т	.0	1.8	.0	.0	- 1.8	0.0
Нүүрсэн шахмал түлш	мян.т	60.1	169.7	32.3	157.0	- 12.7	-7.5
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж							
Цахилгаан эрчим хүч	сая.квт.цаг	758.1	2 306.2	814.4	2 437.1	130.9	5.7
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	1 306.3	4 654.9	1 306.6	4 677.6	22.8	0.5
Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа							
Төвлөрсөн сүлжээгээр цэвэр, бохир ус дамжуулах, түгээх үйлчилгээ (уур, халуун уснаас бусад)	мян.м3	4 325.2	13 139.4	4 566.7	13 726.5	587.1	4.5

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 5.7 их наяд төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 445.8 (8.5%) тэрбум төгрөгөөр өслөө. Үүнд: уул уурхай, олборлолтын салбарын борлуулалт 123.5 (3.7%) тэрбум төгрөгөөр, боловсруулах үйлдвэрлэл 163.6 (12.6%) тэрбум төгрөгөөр, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт салбарын борлуулалт 155.1 (28.2%) тэрбум төгрөгөөр, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа салбарын борлуулалт 3.6 (8.0%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нөлөөлжээ.

Гадаад зах зээлд 2025 оны эхний улирлын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 3.2 их наяд төгрөгийн борлуулалт хийсний 3.1 их наяд төгрөг нь уул уурхайн, олборлох салбарын борлуулалт байна. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний гадаад борлуулалтын 7.3 хувийг нүүрс олборлолтын салбар, 84.4 хувийг металлын хүдэр олборлолтын салбар, 7.7 хувийг газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолтын салбар, 0.6 хувийг бусад ашигт малтмал олборлолтын салбар эзэлж байна.

Зураг 20.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, салбараар, тэрбум төгрөг

- Усан хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал, зайлуулах болон орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа
- Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж
- Боловсруулах аж үйлдвэр
- Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр

Хүснэгт 24. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, сая төгрөг

Салбар	Нийт үйлдвэрлэлт			2025* I-III
	2023 I-III	2024 I-III	2025* I-III	Хувь
БҮГД	3 561 388.8	3 577 506.6	4 105 689.4	14.8
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	1 962 092.1	1 813 040.2	2 077 018.9	14.6
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	543 145.1	367 923.7	275 067.8	- 25.2
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	322 193.6	291 427.2	251 773.8	- 13.6
Металлын хүдэр олборлолт	1 083 465.6	1 138 891.9	1 518 731.7	33.4
Бусад ашигт малтмал олборлолт	2 113.1	7 655.7	19 670.1	2.6 ¹
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	11 174.7	7 141.7	11 775.4	64.9
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	1 076 542.0	1 169 282.6	1 273 010.9	8.9
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	674 724.8	742 794.1	772 062.7	3.9
Мах боловсруулах, консервлэх	195 855.1	151 811.0	149 667.2	- 1.4
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	10 871.3	11 967.8	19 144.2	60.0
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	95 025.5	110 306.6	120 862.3	9.6
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардуулаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	68 789.5	81 127.2	64 907.8	- 20.0
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	93 068.5	111 187.3	131 079.2	17.9
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	1 139.4	3 814.9	1 334.0	- 65.0
Ундаа үйлдвэрлэл	209 975.4	272 579.4	285 068.0	4.6
Тамхи үйлдвэрлэл	14 359.4	12 222.2	17 169.5	40.5
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	41 293.9	32 911.5	44 792.1	36.1
Хувцас үйлдвэрлэл	43 243.6	43 886.4	44 975.7	2.5
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	8 320.5	10 795.1	9 959.1	- 7.7
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	72.0	132.8	119.4	- 10.1
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21 483.0	22 516.5	22 174.4	- 1.5
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	12 122.6	11 205.3	11 260.1	.5
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	68 337.4	85 630.6	78 325.2	- 8.5
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	35 894.3	60 567.0	93 221.1	53.9
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	16 671.1	23 124.9	24 707.5	6.8
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	26 675.8	23 584.9	27 150.0	15.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	14 081.2	16 148.9	20 905.6	29.5
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	-	-	-	-
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	8 740.1	4 760.0	2 938.2	- 38.3
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	-	-	-
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	598.5	488.5	532.6	9.0
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	1 160.0	1 411.3	1 394.7	- 1.2
Тавилга үйлдвэрлэл	3 560.8	5 569.3	4 951.8	- 11.1
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	5 841.0	6 566.3	7 283.4	10.9
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	79 340.4	64 967.0	89 087.8	37.1
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	484 642.6	550 102.6	705 511.4	28.3
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	484 642.6	550 102.6	705 511.4	28.3
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	38 112.1	45 081.3	50 148.1	11.2
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	25 471.9	32 571.6	33 573.4	3.1
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	12 091.3	11 823.1	16 458.0	39.2
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	548.9	686.6	116.7	- 83.0

Хүснэгт 25. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БОРЛУУЛСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, сая төгрөг

Салбар	Нийт борлуулалт			2025* I-III	Экспорт
	2023 I-III	2024 I-III	2025* I-III	Хувь	Хувь
БҮГД	4 255 388.7	5 272 882.7	5 718 716.6	8.5	56.4
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	2 437 188.7	3 382 116.6	3 505 632.9	3.7	90.0
Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт	290 851.6	767 330.7	368 525.1	-52.0	62.3
Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт	315101.9	282 847.9	242 709.8	-14.2	100.0
Металлын хүдэр олборлолт	1 817 936.3	2 321 871.2	2 864 607.5	23.4	93.0
Бусад ашигт малтмал олборлолт	2 124.2	2 925.1	18 015.0	6.1 ¹	99.2
Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа	11 174.7	7 141.7	11 775.4	64.9	0.0
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	1 294 822.6	1 295 071.9	1 458 622.1	12.6	5.0
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	906 417.2	897 549.3	989 076.2	10.2	5.3
Мах боловсруулах, консервлэх	215 842.6	152 635.8	151 504.8	-0.7	33.8
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	18 694.5	22 382.5	26 568.1	18.7	
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	118 676.3	139 510.4	138 193.0	-0.9	
Үр тарианы гурилын болон цардуул, цардуулаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	78 535.8	75 612.0	56 808.1	-24.9	
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	115 410.4	143 351.4	150 004.8	4.6	
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	1 139.4	3 814.9	1 334.0	-65.0	
Ундаа үйлдвэрлэл	358 118.2	360 242.3	464 663.4	29.0	0.2
Тамхи үйлдвэрлэл	11 495.0	6 634.1	11 849.2	78.6	
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	45 060.1	38 520.8	49 763.1	29.2	27.4
Хувцас үйлдвэрлэл	44 046.6	41 631.1	50 461.8	21.2	6.6
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	5 971.1	10 700.4	7 104.4	-33.6	
Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл	80.2	127.0	121.9	-4.0	
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	24 454.9	26 029.3	26 600.6	2.2	
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	14 108.6	12 624.2	12 150.8	-3.8	
Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	29 925.5	32 315.0	23 907.6	-26.0	
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	37 231.5	70 407.8	92 645.4	31.6	
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	26 173.0	28 616.6	29 675.4	3.7	
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	27 344.2	24 027.1	27 720.9	15.4	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	15 518.6	18 550.4	21 317.9	14.9	
Металл боловсруулах үйлдвэрлэл	-	-	-	-	
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	8 899.1	3 950.4	5 279.1	33.6	62.8
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	21.5	-	-	-	
Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	392.6	284.1	623.8	2.2 ¹	
Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	1 160.0	1 411.3	1 394.7	-1.2	
Тавилга үйлдвэрлэл	4 055.4	6 042.5	7 096.9	17.4	
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	6 071.2	6 707.5	7 361.2	9.7	1.7
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	86 396.3	68 942.8	94 471.3	37.0	
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	484 642.6	550 374.7	705 511.4	28.2	
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	484 642.6	550 374.7	705 511.4	28.2	
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	38 734.7	45 319.5	48 950.2	8.0	
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	25 471.9	32 571.6	33 573.4	3.1	
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	12 666	12 419	15 215	22.5	
Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ	597	329	162	- 50.7	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн

эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны ангилал: НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд нийцүүлэн боловсруулсан үндэсний ангилал юм.

ХОТ НИЙТИЙН АЖ АХУЙ

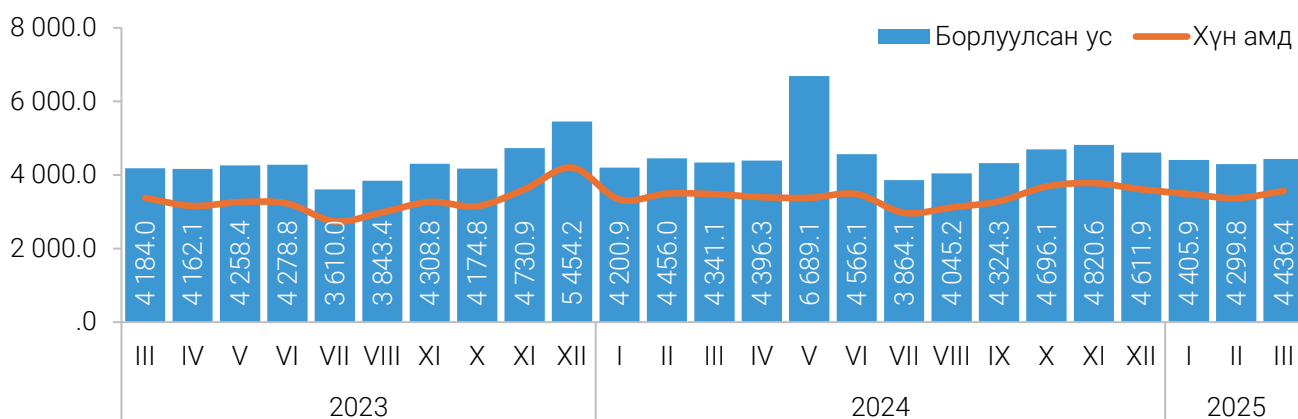
Нийслэлийн хэмжээнд борлуулсан нийт уснаас хүн амд 10.4 сая.м³ (79.4%), аж ахуйн нэгж, байгууллагад 2.7 сая.м³ (20.6%) цэвэр усыг борлуулжээ.

2025 оны эхний 3 сард нийт 13.1 сая.м³ цэвэр ус борлуулж, 17.4 тэрбум төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Хүснэгт 26. УС СУВАГ АШИГЛАЛТЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, үйлчилгээний төрлөөр

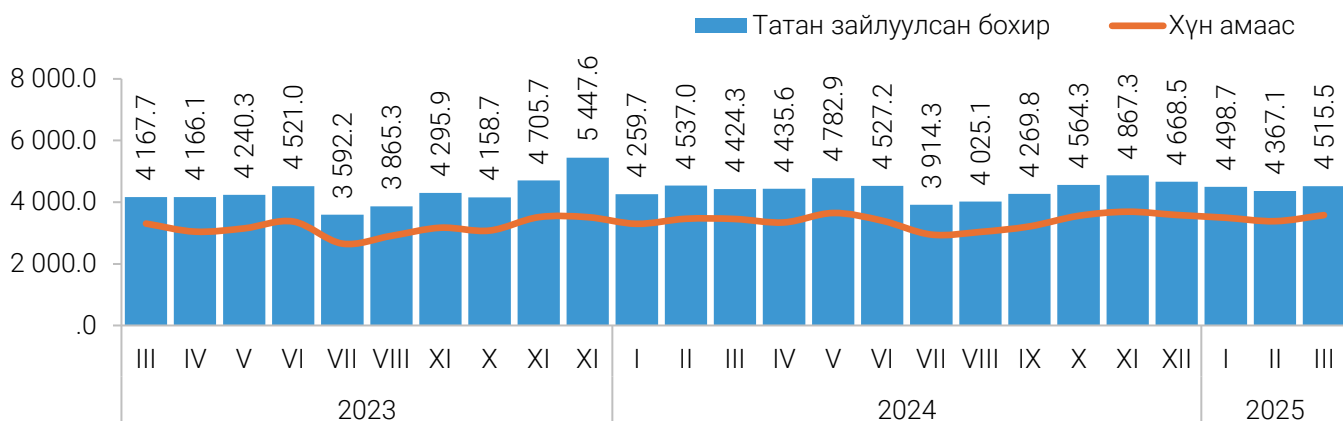
Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	2025 I-III / 2024 I-III
Шахсан ус	мянган м ³	14 663.8	15 682.8	16 456.0	4.9
Борлуулсан ус	мянган м ³	12 802.0	12 997.9	13 142.0	1.1
Хүн амд	мянган м ³	10 101.6	10 309.1	10 421.5	1.1
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	2 700.4	2 688.8	2 720.5	1.2
Татан зайлуулсан бохир	мянган м ³	12 834.0	13 224.0	13 381.3	1.2
Хүн амаас	мянган м ³	9 932.3	10 218.5	10 458.4	2.3
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	мянган м ³	2 901.7	3 005.5	2 922.9	-2.7
Ус борлуулалтын орлого	сая төгрөг	13 934.0	17 314.6	17 395.3	0.5
Хүн амаас	сая төгрөг	7 540.6	9 279.2	9 273.7	-0.1
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	6 393.4	8 035.4	8 121.6	1.1
Сувагжуулалтын орлого	сая төгрөг	10 950.5	13 884.4	13 690.8	-1.4
Хүн амаас	сая төгрөг	4 941.1	6 171.8	6 180.3	0.1
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	сая төгрөг	6 009.4	7 712.6	7 510.5	-2.6

Зураг 20. БОРЛУУЛСАН УС, мян.м³

Зураг 21.

ТАТАН ЗАЙЛУУЛСАН БОХИР, сараар, мян.м³

Цэвэрлэх байгууламжаар 16.8 сая.м³ бохирог цэвэрлэж, аж ахуйн нэгж, байгууллага, өрхийн 13.4 сая.м³ бохир шингэнийг татан зайлуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт:

Шахсан ус: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хотын ус хангамжийн төвлөрсөн сүлжээнд нийлүүлсэн усыг хэлнэ.

Борлуулсан ус: Хотын ус хангамжийн төвлөрсөн системээс хэрэглэгчийн тоолуураар болон ус түгээх байраар дамжуулан борлуулсан усыг хэлнэ.

Татан зайлуулсан бохир: Ус ариутгах татуургын шугамаар дамжуулан бохир ус цэвэрлэх байгууламжид хүлээн авсан бохир усыг хамруулна.

Сувагжуулалтын орлого: Хэрэглэгчийн тоолуураар болон бохир зөөврийн авто машинаар дамжуулан ариутгах татуургын системд хүлээн авч татан зайлуулсан үйлчилгээний орлогыг хамааруулна.

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2025 оны 3 дугаар сард -4.1 °C байв.

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2025 оны 3 дугаар сард -4.1 °C байв. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 2.3 °C-аар дулаан, олон жилийн дундажтай харьцуулбал 6.7°C-аар хүйтэн байв. Энэ сарын хамгийн дулаан хэм 16.9°C,

хамгийн хүйтэн хэм -17.1 °C, хур тунадасны нийлбэр 10.1 миллиметр, салхины үнэмлэхүй их хурд 18 метр секунд хүрсэн байна.

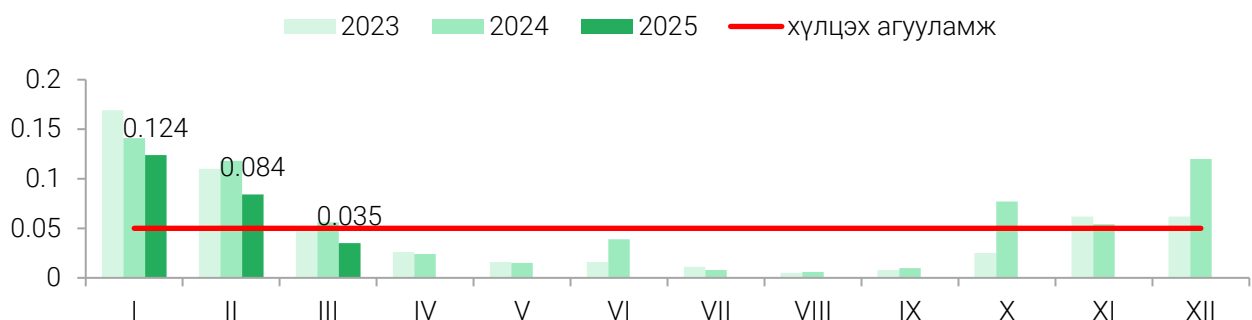
Хүснэгт 27. АГААРЫН БОХИРДОЛТ, мг/м3, III сард

Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий	SO ₂	0.050	283	0.228	1 042	0.035
Азотын давхар исэл	NO ₂	0.050	490	0.185	344	0.038
Тоосжилт	PM ₁₀	0.100	547	0.453	417	0.077
	PM _{2.5}	0.050	577	0.125	250	0.029
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл	CO	10.000	1 362	7.806	0	1.074
Озон	O ₃	0.100	1 000	0.129	36	0.036

2025 оны 3 дугаар сарын Улаанбаатар хотын агаар бохирдуулах бодисын дундаж агууламжийг өмнөх оны мөн үеийн дундаж агууламжтай харьцуулахад хүхэрлэг хий 0.021 мг/м³, азотын давхар исэл 0.009 мг/м³

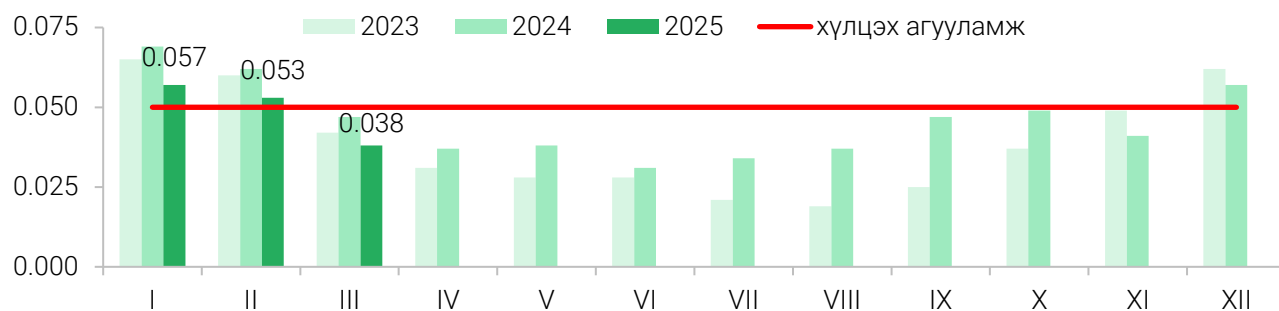
-ээр, нүүрс төрөгчийн дутуу исэл 0.368 мг/м³ -ээр, PM 2.5 тоосонцор 0.009 мг/м³ -ээр тус тус бага, PM 10 тоосонцор 0.008 мг/м³ -ээр их байна.

Зураг 22. УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ ХҮХЭРЛЭГ ХИЙН АГУУЛАМЖ, 15 СТАНЦЫН ДУНДАЖ, мг/м3

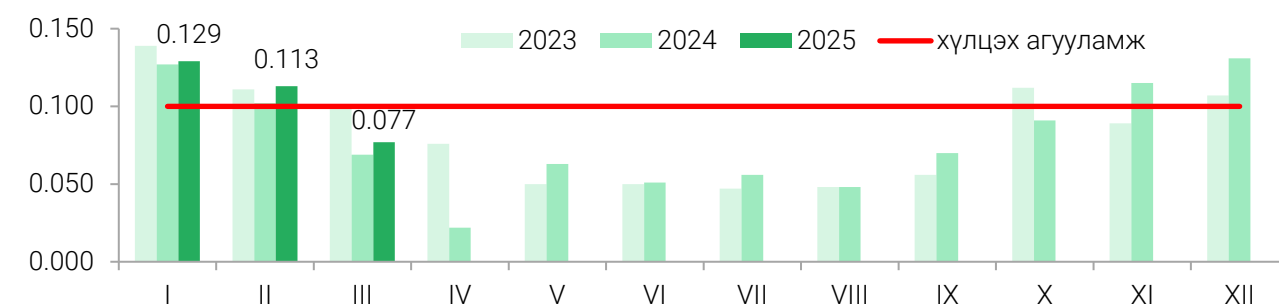
Зураг 23.

УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ АЗОТЫН ДАВХАР ИСЛИЙН АГУУЛАМЖ, 16 станцын дундаж, мг/м3

Зураг 24.

УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ 10 МИКРОНООС БАГА ХЭМЖЭЭТЭЙ ТООСНЫ АГУУЛАМЖ, 18 станцын дундаж, мг/м3

Хүснэгт 28.

УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАХ БОДИСЫН АГУУЛАМЖ АГААРЫН ЧАНАРЫН СТАНДАРТ ХҮЛЦЭХ АГУУЛАМЖААС ДАВСАН ТОХИОЛДЛЫН ТОО, станц, 2025 оны III сард

Станцын байршил	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын давхар исэл (NO ₂)	Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл (CO)	Тоосонцор (PM ₁₀)	Тоосонцор (PM _{2.5})
Нийт	86	106	0	128	75
Мишээл экспо	2	3	0	7	0
Баруун 4 зам	2	23	0	9	3
Тахилт	25	31	0	18	14
13-р хороолол	0	2	0	2	1
Зуун айл	1	0	0	7	1
Цахилгаан станц	0	5	0	16	3
Ургах наран хороолол	1	4	0	7	0
Хайлааст	11	0	0	9	0
Таван буудал	12	3		11	23
Богд хааны ордон музей	1	0	0	1	0
Шархад	1	8	0	5	0
Налайх	8	0	0	4	0
Яармаг	1	7	0	6	0
Нисэх			0	1	0
Толгойт	16	6	0	2	7
Зурагт		8	0	3	9
Дамбадаржаа		6		2	0
Баянхошуу				18	8

Хүснэгт 29.

УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАГЧ БОДИСЫН ХОНОГИЙН ДУНДАЖ АГУУЛАМЖ, мг/м3, III сард

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл Экспо төв	Баруун дөрвөн зам	Тахилт	13-р хороолол	Зуун айл	Цахилгаан станц	Ургах наран хороолол	Хайласт	Таван буудал
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.028	0.032	0.077	0.025	0.026	0.012	0.026	0.044	0.057
	Хамгийн их	0.053	0.052	0.128	0.045	0.053	0.02	0.052	0.084	0.228
	XXX*-с давсан %	21	75	100	74	71	18	71	96	96
	Хэмжилтийн тоо	6	6	81	-	3	-	3	35	39
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.014	0.058	0.098	0.037	0.012	0.031	0.033	0.032	0.033
	Хамгийн их	0.076	0.083	0.171	0.056	0.021	0.185	0.055	0.049	0.055
	XXX*-с давсан %	10	74	100	7	-	16	13	-	10
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	27	31	31	31	31	30
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	0.444	1.12	1.912	0.983	0.913	0.733	0.372	1.29	-
	Хамгийн их	1.809	4.018	7.806	3.533	2.682	4.353	1.558	3.795	-
	XXX*-с давсан %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	93	93	93	93	93	93	77	93	-
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.069	0.087	0.108	0.064	0.082	0.152	0.086	0.087	0.09
	Хамгийн их	0.190	0.150	0.2	0.114	0.151	0.453	0.331	0.153	0.162
	XXX*-с давсан %	23	29	58	6	23	52	23	29	35
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	0.022	0.032	0.045	0.019	0.025	0.032	0.018	0.024	0.069
	Хамгийн их	0.037	0.07	0.076	0.057	0.051	0.067	0.034	0.044	0.125
	XXX*-с давсан %	-	10	45	3	3	10	-	-	74
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Озон O ₃ **	Дундаж	0.035	-	-	0.017	0.013	-	0.012	-	-
	Хамгийн их	0.060	-	-	0.032	0.021	-	0.047	-	-
	XXX*-с давсан %	0	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	93	-	-	93	93	-	90	-	-

үргэлжлэл

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Богд хааны ордон музей	Шархад	Налайх	Яармаг	Нисэх	Толгойт	Зурагт	Амгалан	Баянхошуу
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.02	0.03	0.034	0.028	-	0.05	-	-	0.036
	Хамгийн их	0.07	0.055	0.069	0.052	-	0.102	-	-	0.066
	XXX*-с давсан %	25	89	82	46	-	89	-	-	89
	Хэмжилтийн тоо	3	3	26	3	-	53	-	-	22
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.032	0.047	0.027	0.037	-	0.036	0.041	0.039	-
	Хамгийн их	0.048	0.065	0.044	0.063	-	0.061	0.071	0.071	-
	XXX*-с давсан %	-	26	-	23	-	20	26	19	-
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	31	-	30	31	31	-
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	0.327	1.158	0.871	1.064	0.801	2.073	2.048	-	-
	Хамгийн их	0.967	6.737	3.633	3	1.965	6.596	7.356	-	-
	XXX*-с давсан %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	93	88	93	92	85	90	93	-	-
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.046	0.06	0.067	0.071	0.045	0.059	0.066	0.051	-
	Хамгийн их	0.101	0.14	0.132	0.144	0.113	0.105	0.118	0.179	-
	XXX*-с давсан %	3	16	13	19	3	8	10	7	-
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	31	31	24	31	28	-
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	0.011	0.014	0.019	0.022	0.021	0.039	0.042	0.015	0.039
	Хамгийн их	0.023	0.035	0.049	0.04	0.044	0.067	0.074	0.05	0.076
	XXX*-с давсан %	-	-	-	-	-	29	29	-	20
	Хэмжилтийн тоо	31	31	31	31	30	24	31	29	30
Озон O ₃ **	Дундаж	-	0.013	0.001	0.046	0.072	0.071	0.066	0.051	-
	Хамгийн их	-	0.02	0.003	0.086	0.128	0.129	0.11	0.088	-
	XXX*-с давсан %	-	-	-	-	15	16	5	-	-
	Хэмжилтийн тоо	-	93	87	92	89	90	87	93	-

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2025 оны 3 дугаар сарын 12 - 13-ны өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд Амоны азот 21.2 дахин,

Эрдэс фосфор 5.5 дахин, биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 17.4 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

Хүснэгт 30. НИЙСЛЭЛИЙН ГАДАРГЫН УСНЫ НАЙРЛАГА, мг/м3, III сард

Үзүүлэлт	Стандарт хэмжээ	“Туул-Налайх” харуул цэг		“Туул-Сонгино доод” харуул цэг		
		Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	
Хүчилтөрөгч	O ₂	≥6	7.00	Хэвийн	0.05	2 дахин бага
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	BXX ₅	≤3	3.2	Хэвийн	239.0	17.4 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂	≤0.02	0.021	Хэвийн	0.066	16.6 дахин
Амоны азот	NH ₄	≤0.5	0.14	Хэвийн	28.1	21.2 дахин
Эрдэс фосфор	P	≤0.1	0.023	Хэвийн	1.978	5.5 дахин

Байгаль орчны зөрчил:

Нийслэлийн хэмжээнд 2025 оны эхний 3 сард байгаль орчныг хамгаалах хууль, тогтоомжийг зөрчсөн 390 зөрчлийг илрүүлжээ. Илрүүлсэн нийт зөрчлийн 83.6 хувийг ан амьтны зөрчил, 11.0 хувийг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, 2.1 хувийг усны зөрчил, 0.8 хувийг ургамал

хөрсний бохирдолын зөрчил, газрын хэвлий, ашигт малтмалын зөрчил тус тус, 0.5 хувийг ойн зөрчил, 0.3 хувийг агаар, химийн хорт бодисын зөрчил, 1.0 хувийг бусад зөрчил эзэлж байна. Илрүүлсэн нийт зөрчилд 75.9 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Хүснэгт 31. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЗӨРЧИЛ, төрлөөр

Илрүүлсэн зөрчил, Төрлөөр	2025 I-III		
	Үзлэг шалгалт	Илрүүлсэн зөрчил	Торгууль (сая төгрөг)
Бүгд	396	390	75.9
Ой	3	2	-
Ан, амьтан	329	326	18.6
Газрын	-	-	-
Ус	8	8	21.5
Ургамал, хөрсний бохирдол	3	3	-
Агаар, химийн хорт бодис	1	1	-
Газрын хэвлий, ашигт малтмал, уул уурхай	3	3	4.5
Геодези зураг зүй, кадастр	-	-	-
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ	43	43	30.3
Бусад	6	4	1.0

Аюулт үзэгдэл, осол:

Нийслэл хотын нутаг дэвсгэрт 2025 оны эхний 3 сард 41 гамшиг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 40.0 хувиар буурсан байна. Гамшгийн улмаас 4 хүн амь насаа

алдаж, 22 хүнийг аварч, гамшгийн уршгийг арилгах ажилд нийт 633.5 мянган төгрөг зарцуулжээ.

Хүснэгт 32. ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, дүүргээр, жил бүрийн эхний 3 сарын байдлаар

Дүүрэг	2020 I-III	2021 I-III	2022 I-III	2023 I-III	2024 I-III	2025 I-III	2025 2024
							Хувь
Нийслэлийн дүн	453	479	597	472	423	648	53.2
Багануур	4	7	7	4	5	11	2.2**
Багахангай	3	0	3	2	2	14	7.0**
Баянгол	63	50	55	51	35	62	77.1
Баянзүрх	104	116	160	119	120	154	28.3
Налайх	13	12	12	14	18	29	61.1
Сонгинохайрхан	119	121	147	117	102	129	26.5
Сүхбаатар	49	62	81	66	53	101	90.6
Хан-Уул	44	50	78	45	46	81	76.1
Чингэлтэй	54	61	54	54	42	67	59.5

Нийслэл хотод 2025 оны эхний 3 сард ахуйн 648 гал түймэр гарч өмнөх оны мөн үеэс 53.2 хувиар нэмэгдсэн байна. Гал түймрийн улмаас 13 хүн түлэгдэж гэмтэн, гал түймрийн улмаас 7 хүн эндсэн байна. Худал дуудлага 16 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2 дахин их байна.

Гал түймрийн аюулаас 1281 хүн, 190 байшин барилга, 83.7 сая төгрөгийн эд хөрөнгийг аварсан байна. Гал түймрийг гарсан шалтгаанаар нь ангилбал цахилгаанаас 197 (30.4%), санамсаргүй байдлаас 416 (64.2%), санаатай үйлдлээр 1 (0.2%), бусад шалтгаанаар 18 (2.8%) гал түймэр, худал дуудлага 18 (2.4%) гарчээ.

Зураг 25. ГАЛ ТҮЙМРИЙН ТОО, байршлаар, эзлэх хувь

Гал түймэрт 329 гэр, орон сууц, 40 барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, 37 машин техник, 146 малын хашаа саравч, бусад төрлийн 80 объект өртжээ. Гал түймэрт иргэний хувийн өмчийн 449, төрийн өмчийн

117 хувийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчийн 66 объект өртөж, нийт 2994.0 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Нийслэлийн Онцгой байдлын газраас 2025 оны эхний 3 сард 110 барилгын зураг төсөл, мөн ашиглалтад хүлээн авч буй 153 барилгад хяналт тавьж ажиллажээ. Түүнчлэн 1840 объектод үзлэг шалгалт

хийж, 6667 галын зөрчил илрүүлж, байгууллага, албан тушаалтан, иргэнд 364 заавал биелүүлэх албан шаардлага, 666 мэдэгдэл хүргүүлж, 98.5 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна.

Ойлголт, тодорхойлолт

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг ойлгоно.

БҮЛЭГ

ТАНИЛЦУУЛГЫГ БЭЛТГЭСЭН:

	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, 2021-2025 он	
	Эдийн засаг, нийгмийн үндсэн үзүүлэлт, дүүргээр	Ө.Нандинцэцэг
I	Эрүүл мэнд	Б.Баянжаргал
II	Гэмт хэрэг	П.Тогтохбаяр
III	Төсөв	Ц.Соёл-Эрдэнэ
IV	Хэрэглээний үнэ	Б. Элбэгдорж
V	Мал аж ахуй	З.Халиун
VI	Аж үйлдвэр	Н.Халиун
VII	Хотын нийтийн аж ахуй	П.Тогтохбаяр
VIII	Цаг уур, агаарын чанар, аюулт үзэгдэл, осол	П.Тогтохбаяр

Авлигатай тэмцэх газар

Хэрэв танд:

-Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Нийтийн албан тушаалтны хөрөнгө, орлогын болон хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаарх гомдол, мэдээлэл;

-Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн 22 дугаар бүлэгт заасан "Авлигын гэмт хэрэг"-ийн шинжтэй гомдол мэдээлэл өгөхөөр бол Авлигатай тэмцэх газарт хандана уу:

Үүнд:

22.1 дүгээр зүйл /Эрх мэдэл, албан тушаалын байдлаа урвуулан ашиглах/;

22.3 дугаар зүйл /Гадаад улсын төрийн байгууллага, олон улсын байгууллагын албан тушаалтан эрх мэдлээ урвуулан ашиглах/;

22.4 дүгээр зүйл /Нийтийн албан тушаалтан хахууль авах/;

22.5 дугаар зүйл /Хахууль өгөх/;

22.6 дугаар зүйл /Гадаад улсын төрийн байгууллага, олон улсын байгууллагын албан тушаалтныг хажуульдах/;

22.7 дугаар зүйл /Улсын нөөцийг хууль бусаар зарцуулах, үрэгдүүлэх/;

22.8 дугаар зүйл /Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/;

22.9 дүгээр зүйл /Төрийн өмчийн төсвийн бус хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/;

22.10 дугаар зүйл /Үндэслэлгүйгээр хөрөнгөжих/;

22.11 дүгээр зүйл /Дураараа аашлах/;

22.12 дугаар зүйл /Хуулийн этгээдийн эрх мэдлийг урвуулан ашиглах/;

22.13 дугаар зүйл /Хахууль авах/;

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭЭС ИРҮҮЛСЭН ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, МЭДЭЭЛИЙН ТОО /ХУСНЭГТЭЭР ХАРУУЛБАЛ/

Авлигыг мэдээлэх утас

ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, МЭДЭЭЛЭЛ Хүлээн авах суваг

— Авлигатай тэмцэх газарт ирж биечлэн
Утсаар: (976)-110 /Ярианы төлбөргүй/
дугаараар
Факс: (976)-11-311919
Цахим шуудангийн хаяг: contact@iaac.mn
Шуудан холбоогоор: Улаанбаатар хот 14250,
Сүхбаатар дүүрэг, 5 хороолол, Сөүлийн
Тудамж 41 хаягаар
Веб сайт: iaac.mn

Авлигын эсрэг

Үгүй гэж хэлээд өөрчилъе! ☎ 110

